

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 8 DECEMBER 1918.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Helena Nyblom 75 år. *En essay af* Fil. d:r Olof Rabenius.

DET FINNS PERSONER, hvilkas själ aldrig åldras under de stigande och dalande åren. Ungdomskällan vattnar för dem med ymnigt flöde lifsträdets rot ännu i höstens dagar, och tillvarons hemliga rikedom genomtränger deras väsen ända till deras sista stund. Helena Nyblom hör till dem, som ännu vid 75 års ålder kunna njuta af lifvets fullhet. Friskheten och värmen i hennes natur ha icke affagit med åldern. Ett tre kvarter sekler — det är en lång tid, som hunnit knyta en på skiftningar och förändringar rik utveckling och genom växlande öden skapa en vidgad erfarenhet, men när hon blickar tillbaka på sitt lif, skall hon finna den djupa samstämmigheten i allt det hon varit och verkat, och lyssnar hon till sitt hjärta, hör hon alljämt samma klang, som alltid följt henne genom lifvets och drömmens riken.

Den starka, äkta personlighetens företrädare — detta att äga och utbilda en väsendets grundform och vara sin natur och sin kallelse trogen. Helena Nybloms genius har aldrig svikit henne utan hållit elden brinnande i hennes själ och vaktat ungdomskällan i hennes lif. Så liknar hennes september hennes maj och omger henne alljämt med vårens rosor och violer.

Helena Nybloms stora och sällsynta gåfvor och sköna poetiska skapelser ha näppeligen fått det erkännande de förtjäna. Det beror måhända därpå, att hon aldrig riktat sitt författarskap efter härskande skolor och strömningar inom litteraturen, och än mindre

PROFESSORSKAN HELENA NYBLOM.

Foto för Idun af H. Damgaard, Köpenhamn.

fria till publikens gunst för att komma på modet. Måhända äfven i någon mån därpå, att dubbelspråkigheten klufvit hennes dikter i två delar. Hon har endast följt sin egen stjärna oberoende af om hon därmed närmats eller fjärmats från andra — en kvick salir har hon i sagan Fidelunkan ägnat den välvisa samtiden — och i ädel frihet låtit sin diktning utveckla sig efter hennes eget väsens kraft och lag. Hon har sjungit, jublat och gråtit, som naturen ingifvit och hjärtat bjudit henne det. Med den graciösaste af sina sagogestalter kan hon säga: "Jag kan inte låta bli det. Jag är född med det!"

så konstnärlig — improvisation. Hennes dikter verka ofta som geniala impromptu, hvilka i yra språng dansa öfver strängarna. Man ser blixten, som plötsligt, oemotståndligt bryter fram vid beröringen mellan sängarhjärtat och naturen. Det högsta värdet i dikterna är måhända deras rytmiska ljusning. Är icke rytmen det djupaste uttrycket för själens lif? Genom rytmen uppenbarar sig rörelsen och kraften, spänningen och vidden, hvaraf en människa är mäktig. Icke många skalder kunna visa en motsvarighet till det fria behaget, den böljande tonstyrkan och det bågade kastet i Helena

Och detta icke till förlust för henne själf. Ty det blir mer och mer klart, att en del af hennes verk tillhör den äktaste och finaste poesi, som under det senaste halfsekllet skapats i Norden.

Det är särskildt inom Ivennes områden hennes konst när en verklig höjd, lyrikens och sagodiktningens. En så källfrisk, sprudlande och strålande poesi som den man möter i hennes Digte får man leta efter äfven bland Nordens så ymniga sångskaff. Den äger i en sällsynt grad omedelbarhetens förtrollning, naturens fullklang, färgglädjens festskimmer. Sängen strömmar och sorlar, kvittrar och jublar däri som vårens egen musik. Solskenet rinner genom stroforna, och doften af blomster och blad fyller dem till randen. Intrycket af friskhet beror till en icke ringa grad därpå, att själfva anslaget är gifvet som en lekande — och dock

Nybloms rytmiska konst. Och ryt-
mens vågor bära ända ut i nyanser-
na de skiftande stämningarna — där
är svärmeriets och vemodets, där
är hänförelsens och passionens, där
är stillhetens och stormens rytmer.
Skaldinnans rytmiska sinne sam-
manhänger säkerligen med hennes
djupa musikaliska begåfning, som
sätter henne i stånd att fånga ting-
ens musik och återbilda den i språk-
et. Det är lätt att se, hur ryt-
miskt konstfull äfven hennes prosa
är och hur den besjålas af den ly-
riska tonen. Några af hennes ypper-
sta sagor gestalta sig som en
följd af stråkdrag. Snart sagdt hvar-
je dikt i hennes ovanligt jämna ly-
risk samlingar skulle kunna illu-
strera den rytmiskt-musikaliska ka-
raktären af hennes poesi. Hvilken
glidande drömton hos själfva språk-
melodien i *Kærlighet* —

Ind i din sidste Time
Det hænder, at du drømmer
Og synes, Blomsten svømmer
Bestændigt foran Baaden. —

hvilken fin elegisk touche hos den
i *Septemberstemning*:

Som naar et taaredunkelt Blik
Sødt av et Smil formildes:
Man tænker paa den Tid, som gik,
Paa alle milde Ord, man fik, —
Og at man nu maa skilles.

I mästestycket *Serpentindans* gnist-
rar färgen i kapp med tonernas sus
och prassel.

Hör en af de berusande stroferna:

Grönt, Grönt, Grönt som det grönneste
Gnistrende, glindrende Grønne foroven.
Grönt, Grönt som de slyngende klyngende
Slæbende, gængende Ranker i Skoven.
Grönt som de spædeste, sprødeste Kviste,
Grönt som naar Solglimt i Skovdybet briste,
Grönt som det sitrende, svævende, bævende
Vævende Løvværk, som Vindpustet følger.
Grönt som de bløde, sukkende, dukkende,
Svajende Rugmarkers skiftende Bølger.
Grönt!

Hvem sjunger som
hon en serenad, en
barcarol eller en
tarantella? Och hur
förstår hon icke att
låta fantasien
svinga sig i dans-
takt i sina Valse-
melodier! Man skul-
le kunna säga, att
den ursprungliga
enheten mellan
dans, musik och
poesi i hennes dikt-
ning lefver upp i
sin fulla styrka.

Till lyriken kan
man nu räkna äfven
större delen af hen-
nes sagodiktning,
den del af hennes
författarskap, som
hon själf skattar
högst. Sagorna fö-
religga egentligen
i tre böcker, Det
var en gång, En
sagokrans och Sa-
gor. Till dem kom-
mer vidare Män-
niskor och djur
samt flera enskilda
stycken i de andra
berättelsesamling-

HELENA NYBLOM.
Efter en å Nationalmuseum befintlig oljemålning af
Sofia A. Ribbing.

arna. I sagan har Helena Nyblom funnit
en diktform, som är ypperlig lämpad för
hennes lynne och begåfning. Den har
först och främst gifvit hennes fantasi till-
fälle att röra sig i frihet men därjämte äfven
hennes reflexion att uttrycka sinnrika tankar
i en verksam poetisk symbolik. Fantasi och
reflexion, bild och tanke ha i dessa sagor

ingått en rik och lefvande förening.
Alltid är det ett lödigt och mänsk-
ligt betydelsefullt lifsinnehåll, som
hennes sagor frambära, men aldrig
sker det på ett abstrakt och läro-
mässigt sätt, utan idén är organiskt
inspunnen i en fri och frodig fabu-
lering, i hvilken hennes poesi på
nytt flätar sina kransar. Här klänga
rosorna i yfviga rankor längs mu-
rarna på sagans förtrollade slott.
"När trädgården vaknar" — ja, då
blir det här ett myller af blommor.
Man kan nu påstå, att sin sagostil
har hon själf utbildat eller rättare
sagt mottagit — ty hon behöfver
icke söka poesien, den flyger hen-
ne själfmant tillmötes. För den, som
skrifver dessa rader, har hon be-
rättat, att då en dalkulla en gång
frågade henne, hur man egentligen
författar sagor, gaf hon till svar:
"Dem finner man. Liksom blommor
på en äng". Väl är det påtagligt,
att hennes sagodiktning anknyter
till vissa förebilder: hvarken den
nordiska folksagan eller Aandersen
ha varit utan inflytande därpå. Men
den är dock i det väsentliga stämp-
lad af hennes eget bomärke, och
sålunda utgör den en lika själfstän-
dig som betydande insats i vår lit-
teratur. På detta område kan ingen
hos oss, — fränsedt Selma Lager-
löf, hvars sagostil är af annan ka-
raktär än hennes — uppta täflan
med hennes konst. Beundransvär-
da äro vanligen både fyndigheten i uppfin-
ningen och fastheten i utförandet, som fogar
det ena konkreta draget till det andra och
leder berättelsen genom ramen af en pitto-
resk beskrifning. I det oftast så högstäm-
da föredraget glittrar mångt kapriciöst infall,
hvari författarinnsans hjärtliga och f. ö. så
danska ironi framträder. Några sagor —

som t. ex. *Calle
Glader och Svenske-Per* — äro håll-
na i lekande ton,
men hvilket klarsynt
allvar ligger icke i
själfva skämtet! He-
la den spelande och
skiftande klang-
färgen i stilen här-
stammar från hen-
nes eget rörliga gem-
myt, liksom det är
från sin egen lifser-
farenhet hon fiskat
dessa pärlor. Ty
smycken från dju-
pet äro de, dessa
sagor, och lysan-
de med sanningens
glans. Måste icke
hvar och en, som öf-
verhufvud är till-
gänglig för poetisk
påverkan, bli betag-
en af den fullän-
dade sagan Flickan
som dansade förbi
alla, och ryckas
med af dess sol-
fulla yra! Hur sug-
gestivt griper oss
icke passionens tra-
giska saga i Alla
hafvets vilda vågor,

Gruppbild af familjen Nyblom från början af 90-talet. Sittande fr. vänster: Frkn Ebba Falkengren
(fru Sven Nyblom), frkn Ellen Nyblom (professorskan Ellen Lundberg), Holger Nyblom och pro-
fessorskan Helena Nyblom. Stående: Sven, Carl Göran och Knut Nyblom, professor C. R. Nyblom
och Lennart Nyblom.

Iduns byrå och expedition, Mästerns vägsgatan 45, Stockholm.		Iduns prenumerationspris:			Iduns annonspris: Pr millimeter enkel spalt:	
Redaktionen: kl. 10—4.	Expeditionen: kl. 9—5.	Upplaga B, med julnummer:	Upplaga A, utan julnummer:	Uppl. C, praktuppl. med juln:r:	40 öre efter text.	Utländska annonser:
Riks 1646. Allm. 9803.	Riks 1646. Allm. 6147.	Helt år Kr. 10:50	Helt år Kr. 10:—	Helt år Kr. 14:—	45 öre å textsida.	45 öre eft. text, 50 öre
Red. Högm.: kl. 11—1.	Annonskont.: kl. 9—5.	1:a halfåret » 5:20	3 kvartal ... » 7:60	Half år » 7:25	20 % förhöjning för	å textsida, 20 % förh.
Riks 8660. Allm. 402.	Riks 1646. Allm. 6147.	2:a halfåret » 5:80	Half år » 5:20	Kvartal » 3:75	särskildt begärd plats.	för särsk. begärd plats.
		4:e kvartalet » 3:25	Kvartal » 3:25	Månad » 1:35		

och hvilket mildt vemod gjuter ej sin dager i sagan om de ofullbordade verken och fellsagna förhoppningarna, lifvets egen saga, berättad i Kransen, som aldrig blef färdig! Och hvilken fin och slående sinnrikhet i sagan om Prinsen, som fick tystnaden att tala — historien om människan, som upptäcker sin själ och den lycka detta ger henne. Och alla de andra — hvar och en är ett ämne till visdom och glädje. Ingen har högre än Björnson uppskattat Helena Nybloms sagor. "Efter mit skön", skriver han, "rager Helena Nybloms eventyr op blant den solrikeste lyrik i Norden." Men man vill helst höra hennes egen röst, sådan den t. ex. stiger och faller med böljornas rytmiska brus i det gripande slutstycket i den redan nämnda sagan Hafvets vilda vågor. Den unga flickan har genom skiftande öden af sin längtan omsider drivits ned till hafsstranden. Skaldinnan fortsätter:

Då skrattade Violanta och klappade i händerna. "Nu komma de! Nu komma de! Hafvets vilda vågor!"

Då ljöd en underlig stöt i luften, och plötsligt lyfte sig hela hafvet, mörkblått och brusande, och kom som en anfallshär i samlade kolonner mot stranden.

"Det är hafvets vilda vågor!" sade Violanta sakta. "De äro härliga att se på!" Men hon kände ändå en hemlig rysning. De komma så säkra och så många.

Men då hven det öfver himlen.

Böljorna reste sig och sträckte på halsarna; de blefvo gröna, dunkelblå, kolsvarta, och liksom på en hemlig befallning fingo de alla på en gång gnistrande hvitt skum på topparna.

Med ett våldsamt brak dånade de in emot stranden.

"Hu! Hu!" hviskade Violanta. "De äro förfärliga, hafvets vilda vågor!"

Men hafvet lyfte sig alljämt högre.

Böljorna blefvo höga som hus, som kyrkor, som tornspiror. Det var svarta, blanka afgrunder mellan dem, det var svindlande toppar med sprutande hvitt skum. De kröpo sig tillsammans och reste sig, sprungo fram som tigrar, vrålade som vilda lejon, ljöto som onda andar — brusade, dånade, vältade fram, som om de ville uppsluka jorden.

Då lyfte Violanta sina armar i skräck emot himlen.

"Hafvets vilda vågor!" ropade hon. "Hafvets vilda vågor! Hvert skall jag fly?"

Hon vände sig för att komma undan, men hafvet var efter henne.

De närmaste vågorna slog snaror om foten på henne, så att hon föll. De nästa drog henne ned. De, som följde dem, slog öfver henne.

Hon uppgaf blott ett enda skrik, och så försvann hon i djupet.

Och böljorna hoppade och dansade öfver henne, reivo och sleto i henne, trampade och krossade henne, skrattade och sjöngo och skreko och ljöto:

"Känner du oss nu!" ropade de till henne, där hon flöt som hvitt skum öfver afgrunden.

"Känner du oss nu! Alla hafvets vilda vågor!"

Det är ett lyriskt måleri i rörelse. Och så kan endast den återgifva skådespelet, som i sitt hjärta erfarit hafvets och i hafvet hjärtats böljegång.

I stil och stämning närbesläktade med sagona äro de romantiska berättelser och fantasistycken, som finnas inströdda i hennes öfriga produktion. An är det bland ridarlivets bragder, fester och äfventyr hen-

nes inbillning tumlar, än är det från naturmystikens och folkpoesiens värld hon tar sina gestalter. Ofta ligger här som eljest den springande punkten i hennes inspiration i ett musikstycke, till hvilket hon diktar orden och målar bilderna. Hvilka skatter en gammal violin gömt åt henne, kan man se af den poesi, hvar till hon omsätter dess toner. I hennes sista förlidet är utgifna verk Katten från Siena, som visar, hur obruten och spänstig hennes konstnärliga kraft ännu är, finnas flera berättelser, som spinna på musikaliska motiv. I en af dem diktar hon ett romantiskt stämningsinnehåll till Chopins g-mollballad, i en annan griper hon den nordiska skogspoesien i huldrans locklåt, i en tredje hör hon en lifvets sorgfulla sannsaga ljuda från en längesedan förstummad harpa. Och vid skildringen af skönhetsens uppståndelse i den fina legendiken Pater Anselmo, är det först och främst ett tonhuf, som brusar genom världen.

Men Helena Nybloms dikt är också hemma bland människorna, som de stå och gå i det dagliga lifvet. Väl blir det aldrig en platt och grå realism i hennes lifsskildringar; i luften som omger dem, finns det alltid syn och dröm, som utgår från det öga, som betraktar människorna. Sagans regnbåge lyser äfven i lifvets föcken. Att en författarinna med Helena Nybloms erfarenhet och intelligens visar en klarsynt iakttagelse af mänskliga karaktärer och konflikter, förvånar ej. Hennes fantasi är aldrig, icke ens då den sväfvor som högst, af det världsfrämmande och afskilda slaget, utan har förbindelse med det konkreta lifvet och dess förhållanden. Denna författarinna är en människa, som älskat människorna och tagit del af deras lidanden och fröjder. Måste icke då hennes diktning också ha sin realistiska sida? Och är icke själfva sagan — åtminstone sådan Helena Nyblom utdanat den — en högre omskrifning blott, en renare spegling af verkligheten? Känslan för lifvets grundvärden, för natur och sanning är närvarande i hennes berättelser och knyter hennes reflexioner, hon må anställa dem "bakom en solfjäder", på en bal eller införa dem i en modern eremits dagbok. Hur hon hastigt kan fånga människotyper, visar hennes skildring af en ångbåtsresa. En utmärkt karaktärsstudie — med den trötta och torra manliga egoismen som föremål — har hon gifvit i novellen Ett möte. (De här berörda berättelserna anträffas alla i samlingen Den gamla violinen.) Otvivelaktigt är väl emellertid, att hennes verklighetsskildringar, konstnärligt sedt, icke nå upp till hennes naturlyrik och fantasidikt. Som de bästa flygarna i fågelvärlden går hon icke så vigt på marken som hon flyger. Läser man hennes till omfånget största prosaverk, romanen Högvalla, finner man i den många goda egenskaper, som kulminera i teckningen af ett par liffulla, originella kvinnoporträtt (den gamla damen och den unga flickan). Där emot har väl själfva detta konstnärsöde som utgör romanens hufvudmotiv, fått en mindre vägande framställning, ehuru präglad af mänsklig sanning och färgad af författarinns värmande optimism. Och det är vidare något, som brister i den episka pregnansen och plastiken. Compositionen är heller icke alltid jämn i hennes berättelser. Ständigt är det dock i dessa något, som fånglar eller behagar, inom hvilken ämneskrets de än må röra sig.

Hur skulle det kunna vara annorlunda? Den rika, varma personligheten står ju alltid bakom verket och låter sig förnimmas

i hvarje sitt ord. Den ger sig här till kända med sin fina mångtvinnande förening af hufvud och hjärta, af esprit och temperament. I den föreningen mötas kvickhet och ömhet, djupblickande allvar och leende skälmskhet, ironi och humor, gråce och patos. Men ur tåren och löjlet lyser poesien hos henne lika. Det är prinsessan, som log; det är flickan, som dansade förbi alla.

Det är få människor — t. o. m. bland diktarne — gifvet att äga och uttrycka en sådan skönhetsglädje som Helena Nyblom. Och skönheten vill hon omfatta icke blott med själen utan upplefva och insupa den med alla sinnen, hvarhelst den möter henne, — i dofter, toner, färger, ord. Denna hos henne så friska, själfklara och naturliga kärlek till skönheten jämte den sunda harmonien i hennes väsen göra, att hon vänder sig bort från all asketism och all sinnesfientlighet. Den som förnekar skönheten och den lust den bereder, förnekar väl enligt hennes uppfattning äfven Gud. Pater Anselmos stora misstag, som himlen själf rättade, var att han betraktade blommor och musik som något farligt och syndigt. Och de, som vilja hindra prinsessan från att dansa, dem dansar hon förbi — ut i sol och frihet. Hvarje dikt, hvarje saga af hennes hand vittnar om hennes sinnesfriska skönhetsglädje.

I Luftbølger vil jeg mig bade,
i Løvhavets Dybder dykke.
— Ak, Sol gennem grønne Blade
er Livets højeste Lykke

— det är ett utrop, som klingar igenom hela hennes diktning.

Men i någon tom esteticism har hon aldrig hamnat — hur skulle hon också kunna vilja, att grenen, som bär blomsterklasarna, skulle torka? Hon tror äfven på en annan makt i lifvet, hvilken likaså genomtränger hennes känsla — godheten. Dess röst vibrerar som den kanske innerligaste tonen i hennes diktning, och smälter in i dess klangfärgning. Inför smärtan i världen har hon fattats af medlidande och manat andra därtill. Och väl har hon äfven pröfvat det onda, som hör lifvet till, hon, som trängt efter Lethes flod, och, som hon själf säger, i sin sista stund skall höja sin bön till den gudomliga barmhärtigheten. Så blir slutklängen i hennes poesi religiös. Men icke förvånar det oss, att hon vill se ljus och liljor på det altare, där hon tillber. Ty skönheten och godheten äro för henne ett, och förenade i roten, växa de också samman i kronan. En af hennes mest intagande sagor handlar om en stackars utstött fant, som heter Tok-Olle, en gosse, som är efter Helena Nybloms sinne; hans medlidsamma, kärleksfulla hjärta gör honom till naturens förtrogne och lockar poesien till honom. I den harmoni hvori skaldinnans väsen mer och mer uppgår, blir plikten en glädje och sorgen en sång — det är så man skulle vilja sammanfatta innehållet i den sköna lilla dikten Till mina barn. Och den saga, som besvarar frågan Hvari består lyckan, är visserligen den tårade resignationens, men äfven och framför allt den klarnade lefnadsfridens dikt.

Helena Nyblom har varit ett poesiens föreningsband mellan det land hon tillhör i kraft af sin börd, och det, som genom hennes gifte blifvit hennes andra fädernesland. Man kan förstå, att en solsjäl som hennes, hvilken dragits till "Sydens Blomster", till Italiens blåa himmel och gyllne luft, understundom funnit vårt klimat kallt — både i fysiskt och andligt afseende. Likväl vittna

IDUNS KOKBOK

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

af
ELISABETH ÖSTMAN.

3:de upplagan nu utkommen.
Pris kr. 7: — inbunden.

Konstfliten

Förening för hemslöjd och Konsthandverk.

Försäljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Österg.

Two ypperliga original-romaner,

den ena af **Fanny Alving** den andra af **Anna Wahlenberg**, ingå i *Iduns* romanbibliotek 1919. Dessa båda arbeten och mycken annan intressant litterär text erhåller Ni genom att **prenumerera på Idun för 1919.**

några af hennes dikter, hur djupt hennes kärlek vuxit till Sverige. Och egentligen är den svenska granskogen lika oskiljaktig från hennes poesi som den danska frädgården.

Den längsta delen af sin lefnad har hon tillbragt vid sin makes, den fine, älskvarde Carl Rupert Nybloms sida i Uppsala, där hon kunde förena ett rörligt estetiskt och intellektuellt lif med kräfvande modersplikter, åt hvilka hon ägnat sig med en glädje och en kärlek, som lysa igenom i dikterna. I det Nyblomska hemmet, som var en medelpunkt för smak och bildning och hvars husfru var den mest begåfvade kvinna, som vederligen någonsin fillhört universitetets krets — en musernas borna syster — möttes konstnärer och vittra män från när och fjärran. Man har berättat, att den snillrika professorskan, som aldrig lät sig tämjas, mången gång med sitt impulsiva lynne och sina respektlösa infall stötte de akademiska fäderna för hufvudet. Men hvilken eggande och tjugande sällskaplighet måtte hon ej ha utvecklats i kretsar, med hvilka hon befann sig i naturlig samklang! Vill man ha en föreställning därom, skall man läsa de festdikter, hon skrivit till prins Eugen och till familjen Björnsons olika medlemmar, än i dag oemotståndliga genom sin glans och sitt behag. Han älskade champagne, Björnson, och en dryck af det skummande och glittrande vinet var det hon räckte honom med sitt tal. Men mera värd än blixtrande hänförelse och hyllning har den öfvertygade och varmhjärtade sympati varit hon skänkt sin själs vänner, alltid beredd att uppmuntra och stödja det hon funnit äkta i lif och konst. Bland dem hon mest uppskattade, var Emil Sjögren, som hon vid hans bår besjöng som den döda näktergalen i Nordens skog. Också råder det en djup inre släktskap mellan hans musik och hennes poesi. Ty hvad hon älskat i lifvet har alltid haft sin källa i hennes eget hjärta, ett bland de rikaste, som klappar ibland oss.

Helena Nyblom hör till de få och utvalda, som både genom en väckande personlighet och en ädel konstnärlig gärning inger en högre tro på lifvet. Och det är märkvärdigt: när hösten börjar susa kring hennes dagar, hör man blott vårens, den eviga vårens, sång.

“Professorn”.

HAN VAR INTE LIK NÅGON AF KAMRATENA. Han kunde få en att brista i skraft bara man såg honom, där han stod i ett hörn af gården, med de smala, dragspelsveckiga byxorna, den urvuxna öfverrocken, som stod från i nacken, och det litet runda ansiktet med den tunna, gulhvita skäggsstubben och de stora rundbågade glasögonen. När därtill kom att han var ytterligt tankspridd, var det inte så underligt att han fått öknamnet “Professorn”. Hans kamrater visste inte mycket om honom. De hade reda på att modern dött redan då han var ett litet barn och att fadern inte länge öfverlevat henne. Att fadern aflidit i delirium hade de ingen aning om. Af “Professorn” fick de aldrig veta något, för han svarade bara “hm-hm” på allt hvad man sa till honom. Han var en snäll pojke och han tycktes kunna tåla hur många elakheter, hur mycket stickord som helst. Det var som han inte hört dem. Och en god kamrat var han. För han skvallrade aldrig.

På sätt och vis tyckte kamraterna synd om honom. Och det kunde nog hända, att en och annan, som såg “Professorn” i ögonen, strax efter

att de lagat till något rackartyg, fick som ett slick i bröstet. För de stora ögonen skvallrade om en afgrund af lidande, så djupt, att det bort kunna få det hårdaste hjärta att vekna. Men skolpojkar är inte sentimentala just, och blef någon rörd, så blåste hans känslsamhet snart bort inför den friska fläkten af nya påhitt och nedrigheter mot “Professorn”. Han var så van vid deras elakheter, att han knappt fäste sig vid dem. Nästan hvar gång han slog sig ner i sin bänk, låg ett uppåtvänt häftstift och stack honom i baken. Han tog bort det med en resignerad min, och han såg ut som han varit mest förvånad öfver att han aldrig kunde komma ihåg att se efter på bänken, innan han satte sig.

Han var inte dum, det hade han bevisat, framför allt vid de skriftliga profven, ty där var han alltid den bästa. Men det var som om han haft svårt att få fram orden öfver läpparna när han talade.

Det fanns en lärare i klassen, som hette “Snoken”. Pojkarna hade haft flera skäl till att ge honom det öknamnet. Han brukade nämligen snoka i deras pulpeter och böcker, för att kunna få tag i något, som skulle kunna ådraga innehafvaren bestraffning. Det var nämligen “Snokens” förtjusning att uppträda dömande och bestraffande. Hvar litet ofog han upptäckte, beredde honom samma glädje, som andra människor känna, då de se en god gärning.

Men “Snoken” hade också något ormligt i sitt väsen. Han gled alltid fram genom klassen, viftande med tungan som med en gadd. —

Det var en förmiddag. Vårsolen log därute och skickade in en bred, gyllne stråle i det nakna, fula skolrummet. I solstrålen dansade det tjocka dammet, hvirflade, skummade, vältte och vred sig i tunga vågor.

“Snoken” satt i katedern. Lektionen gick trögt. Intresset för kyrkomötet i Nicea 325 (“det är ett viktigt årtal, som gossarna skall komma ihåg”) var mycket ringa.

“Snoken” beslöt sig plötsligt för att kasta en fråga till “Professorn”: — Nå, Brodén, hvar och när hölls nästa kyrkomöte?

Gossen såg upp skräm, och det låg något af hjörtögats flackande skygghet i blicken. Läpparna darrade konvulsiviskt som alltid, det var som om svaret darrat därinnanför och han icke kunnat få fram det.

“Nå”, frågade “Snoken” igen, litet hetsigt, vet Brodén inte när nästa kyrkomöte hölls? Åter skälde läpparna. Intet svar. “Vill Brodén inte svara? Eller kanske Brodén inte har läst på sin läxa?”

“Hm”, svarade Brodén.

“Skall det där föreställa ja eller nej?”

“Hm”, svarade Brodén igen.

“Snoken” hade glidit ner i klassen och slingrade fram till Brodén.

“Är Brodén verkligen flitig,” frågade han. “Nå, slå upp boken då, och se efter, om han inte vet svaret.”

Brodén tog boken och öppnade den. I samma ögonblick föll “Snokens” blick i den. Ögonen rullade till och han slet boken ur gossens hand.

Han hade plötsligt fått syn på något. Boken var illustrerad. Men detta exemplar var mer illustrerat än andra. Ty på alla dessa kejsares, kyrkofurstars, helgons och munkars porträtter

voro urklipp ur moderna, skabrösa skämttidningar inklistrade. “Snoken” bläddrade länge, förtjust öfver fyndet. Klassen saft i andlös spänning.

“Snoken” slog igen boken. “Att Brodén inte skäms”. Brodéns ansikte glödde, hans läppar skälde och han stammade: “Boken...”

“Ja, just boken,” hväste läraren. “Är det skick och fasoner, detta? Är det så du läser kyrkohistoria? Då förvånar det mig inte alls att du ingenting kan. En sådan gränslös fräckhet.”

“Boken...” stammade Brodén igen.

“Ja, hvad menar du?” röt “Snoken”. “Att du inte skäms. En sådan moral.” Och han kokade öfver i sedlig harm och gaf Brodén ett brännande slag på kinden.

“Det är inte min bok”, fick pojken fram med nästan öfvermänsklig ansträngning.

“Jaså, du nekar. Det var det fräckaste jag hört. Är detta inte din bok? Som låg på din egen pulpet.”

Brodén ämnade försöka svara, men böjde sig i stället ner och tog ur pulpeten upp ett vackert, välvärdadt exemplar af Kyrkohistorien. På dess första sida stod: Gunnar Brodén. Det “illustrerade” exemplaret var osigneradt.

“Hvems är boken då?” frågade läraren. Och då han inget svar fick, nästan vrålade han: “Säg, hvems boken är, annars...”

Intet svar.

“Snoken” tog den omoraliska kyrkohistorien och gick ner till rektor.

Efter en stund blef Brodén nerkallad. “Är detta din bok?” frågade rektor vänligt. Han var en sextio års man med vitt, böljande skägg och snälla, blå ögon. Och han stod alltid på pojkarnas sida, då det hände något gale.

“Är det din bok?” frågade han igen. Intet svar. “Hvems är boken då?”

“Kamraterna...”

“Brodén skall inte skylla ifrån sig,” stack “Snoken” emellan.

Rektor såg upp och fick se Brodéns flammröda kind.

“Hvarför är du så röd?”

“Magistern...” stammade Brodén med tårar i ögonen.

“Har ni slagit honom?” frågade rektor strängt. “Ni vet ju att jag förbjudit dylika bestraffningar”.

“Ja, jag råkade verkligen slå till honom lite.”

“Snoken” var hvit och darrade på målet.

“Lite,” föll rektor in. “Tror ni man ser så ut på kinden då? Tag er i akt. Och var viss på att ni inte skall slippa undan den här saken så lätt.”

“Snoken” fjantade ut, skummande af raseri, men med ett förbindligt uttryck i ansiktet. I dörren vände han sig. “Jag ber blott att få påpeka, att det endast var af nit och omtanke, som jag...”

“Ja tack — adjö,” svarade rektor kort.

“Hur förhåller det sig med den här historien?” Rektor betraktade Brodén vänligt.

“Kamraterna hade väl lagt fram boken,” stammade han. Det var, som om denna sista nedrighet varit för stor, och som om örfilen, som skymfat honom i hela klassens närvaro, gjort det omöjligt för honom att tiga längre.

“Dom är alltid så stygga mot mig,” sade han och sjönk ner på en stol och grät. “Seså, lugna sig nu.” Rektorns ton var faderligt mild. “Men jag har så ofta hört klagomål öfver dig — att du inte är uppmärksam. Hur är det med den saken?” Tonen var nu en smula sträng.

“Jag vill vara uppmärksam,” snyftade Brodén, men jag... kan... inte. Min syster blef... vansinnig förra året och... är... på (han kväde ordet i en snyffning) och jag tror... att jag... också blir... tokig.” Han föll samman mot bordet och grät öfverljudt...

Ett par veckor senare blef det bekant i skolan att Gunnar Brodén dött i hjärnfeber.

GUIDO VALENTIN.

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbelyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos **A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker -:- LUND.**

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Kvinnornas enhärliga opinion för fred.

Hur de svenska kvinnornas fredsvilja organiseras.

"Låt fred komma af vår ångest! Måtte det utgulna blodet för evigt släcka hatets brand! Låt en ny kärlek födas! En kärlek, som aldrig tillförene blifvit sedd på jorden, det ena folkets kärlek till det andra, den ena nationens kärlek till den andra. Låt denna kärlek förena folk af alla släkten och tungomål till ett världsbroderskap."

Ur Julia B. Wales' fredsbön.

KÄNSLAN AF VANMAKT HAR VAL UNDER dessa tunga krigsår varit den förhärskande hos otaliga individer, män och kvinnor, och detta icke minst i ett neutralt land som vårt. De fromma ha i bönen funnit en tillflykt mot den sig öfverallt utbredande ondskan, men hur många af dem är det icke som med bitterhet erfarit att äfven de varmaste böner icke tyckas ha nått fram. Midt i det oerhörda världens elände har arbetet för freden varit som en flämtande låga, hållen vid lif af en liten grupp människor.

Men då nu himlen börjar rodna för de första strålarna af fredens sol, får världen ett annat utseende. Med ny hoppfullhet fråga sig kvinnorna i alla land: Hvad skola vi göra? De stå inför den gigantiska uppgiften att återuppbygga, och de veta knappast hvar de skola börja arbetet. Vi neutrala, som lefva under de lyckliga förhållanden, att vi "ha våra unga män kvar", för att citera en sörjande moder från ett krigförande land, som inga förstörda städer och byar ha att bygga upp, inga åkrar i vanhäfd att återeröfra från slagfältets öken, vi ha en omätligt värdefull ideell uppgift, som särskildt angår kvinnorna ibland oss. Det finns ingen kvinna, på hvilken plats i samhället hon än är ställd, som icke kan hjälpa till att ingjula freds- och försoningstanken hos de människor, som hon har något inflytande öfver. Det är icke bara välgörenheten, som börjar i hemmet, som skjuter sina spirande skott i det tysta, det är också freden och allt arbete att förverkliga den i stort.

Ingen kvinna behöfver känna sig stå ensam i ett sådant arbete. Det finns färdiga kvinnoorganisationer för fred i vårt land, och dessa kunna i sina led upplaga alla, som önska vara med. Här står platsen öppen för mecena-ten, som vill skänka pengar för upplysningsverksamhet lika väl som för den enklaste lilla kvinna, som vill ge af sina krafter eller sin tid i ett eller annat syfte. Nyligen har en samorganisation af de olika föreningarna med fred på sitt program bildats. De kvinnliga fredsorganisationernas Centrala samarbetskommitté är dess namn och den har sin lokal Valhallavägen 41 i Stockholm. De samordnade organisationerna äro Svenska sektionen af Internationella kvinnokommittén för varaktig fred (I. C. W. P. P.) och dess Fredskedja, Hvita Bandet i dess Fredsdepartement, och Svenska lärarinnornas fredsgrupp. Deras program är också en sammanlagning af de uppgifter som de olika grupperna hvar för sig ställt upp. I första punkten utgår man från möjligheten att förverkliga det "nationernas förbund", som just nu synes så af-

lägset, men som kanske dock skall visa sig vara närmare än hvad de flesta tro. Den lyder: "Sammanlutning af alla såväl stora som små stater i hela världen till ett förbund, grundadt på internationella lagar och öfverenskommelser, som ordna förhållandena mellan staterna så, att krig för framtiden förhindras."

Här är något för de klenrogna och snusfornufliga att hänga upp sig på, för alla dem, som i alla tider hälsat hvarje ny, djärf tanke med ett "Omöjligt!" Men de trosstarka, trosvissa och endast de, ha fört världen framåt.

Den andra punkten har två moment. Det första säger: "Försonlighetstankens genomförande i vilja och handling", det andra: "Stödande af den internationella kärleksverksamheten".

Just i dessa dagar, då de franska kvinnornas protest mot att sända hjälp till Tyskland ännu skorrar i våra öron, synes det som om en dylik paragraf skulle ha all utsikt till att bli döda bokstäfver på ett papper. Men de som äro förtrogna med franska förhållanden veta, att denna protest icke har anhängare ens bland alla de ledande franska kvinnorna. Ett litet drag af försonlighet, som kom fram midt i stridslarmet förtjänar påpekas i detta sammanhang. Midt under brinnande krig utkom i Ungern en förordning, som förbjöd hvarje propaganda för hat mot de fiendliga folken att öfvas i landets skolor. Det är af sådana små tecken, som man förstår, att den nya dagen nalkas.

I den tredje punkten sammanfattas de grundläggande momenten för fredsarbetet, mödrarnas och uppfostrarnas stora, odödliga gärning. Ty den säger:

"Ett planmässigt arbete för fostran af de unga i hem, skola, kyrka och samhälle till

personligheter, genomträngda af fredstro och fredsvilja."

Uppfostringsfrågan är hörnstenen, som det hela skall byggas på, den har också upptagits af de olika kvinnoföreningarna, och den nyaste af dessa. De svenska lärarinnors fredsgrupp, som bildades för endast ett par år sedan, lägger hela sin verksamhet på uppfostrans område.

Samarbetskommitténs ordförande, fröken Matilda Widegren, som ju själf är en af vårt lands ledande pedagoger, har gifvit oss några intressanta detaljer om arbetet inom fredsgruppen.

Det finns i de olika ämnena på skolschemat mycket att ta fasta på, då det gäller att hos de unga skapa den etiska och sociala anda, som måste bild grundvalen för förhållandet mellan folken, för att krig i framtiden skola kunna undvikas. I historien ges osökt många tillfällen att inplanta fredsidéerna, säger fröken Widegren. Tag t. ex. slaf-frågan i Amerika. Man behöfver endast framhålla hur många framstående människor, som ansågo slafveriet för en fullt naturlig och berättigad sak, som helt enkelt icke kunde afskaffas och se, hur gick det! Parallellt med den inrotade tron på krigets oundviklighet ger sig själf. Ett annat rikt fält är svensk läsning, där man söker välja sådana litteraturalster, som till hela sin anda predika fred. Rydbergs Prometeus och Ahasverus hör till dem. En liten skiss af Anna Maria Roos Nu går solen ned, är till hela sin tendens en enda värdjan för försonlighet, och det finns mycket annat i samma stil. Äfven utländsk litteratur kan väljas med tanke på våra principer. I geografien kan man framhålla förhållandet mellan folken. Fredsrörelsens historia kan också lämpligen genomgås. Men nu gäller det för oss att få krafter, som vilja arbeta i det stora verket. Icke

endast alla slags lärarinnor kunna bli medlemmar af lärarinnornas fredsgrupp, utan hvarje för saken intresserad person.

Just nu har arbetet för freden ett direkt yttre syfte till alla de djupare, inre, förberedelserna till den kvinnornas fredskongress, som sedan länge planerad, skall äga rum på samma plats och tid som världsfredskongressen. Där måste svenska kvinnor också vara representerade.

Är det icke ett verk, som öfvergår mänskliga krafter, detta som några få svenskor åtagit sig?

Så måste man ovillkorligen fråga sig. Men å andra sidan, hur skulle de kunna undgå att sträfva för det stora målet? Vore det icke mycket värre både för dem själfva och för mänskligheten om de läte sig nöja med att begrunda sin egen ringhet? De första spadtagen för att lägga grunden till den Civitas Dei, den Gudsstat, som fromma människor i alla tider skådat som en skimrande syn i luften, skulle icke de kunna tagas just af de ringa, de svaga, som äga trons låga brinnande inom sig?

ETH. K.

MEDITATION.

EN SOMMARDAG I GÅNGNA ÄR UTI EN SOLLJUS STUND
en slända glänste för min blick mot insjöns blåa grund,
och i mitt sinne, lekande med drömmar och med hopp,
föll skuggan af dess lätta flykt och steg i tankar opp.
Jag följde den, dess värld blef min, och i en snabb vision
mitt eget lif sig tänjde ut till vidd af en eon.
Jag steg från sländans tid till min, och emot dennas mått
jag såg den mikrokosmosvärld, där nyss min aning stått,
och lifvet, som framför mig låg i anad härlighet,
mig syntes som en underbar, ofattlig ändlöshet.

Nu dröjer jag en höstlig kväll på främmad kyrkogård,
där bladen gyllne hvirflas hop vid mossbelupen vård.
Mitt hjärta, ryckt ur världens hets, är hvilande och still,
och trädens brus en kvällskoral, som tyst jag lyssnar till.
Och medan bladen blåsas tätt i gyllne skyar ner,
min blick blir plötsligt seende: i dessa blad jag ser
ett brukadt stoff af luft, som tung, i andedrag af år,
vid skumma höstars dofva brus från jordens läppar går,
och seklen, brusande åstad på tunga vingars slag,
de blifva i ditt lif, o Jord, till måttet af en dag

— — — — —
och sländan från min ungdomsdag, den sländan den är jag.

Och dock, o mänska, stundens barn, o säg, hvem är du väl,
att seklers och eoners mått de rymmas i din själ.
En skärfva af den evighet, hvari en tidens värld
bespeglar, dunkelt anande, sin undersamma färd,
en tafva utaf vax, som blott en flyktig tid består,
och där Guds finger skrifer ned en text du ej förstår.

ALBERT HENNING.

Vid en väns bår.

John Bauer in memoriam.

ODET SLÅR BLINDT och meningslöst.

Hur fjärran från oss, dina vänner, var inte den tanken, att vi i dag skulle stå inför din öppnade graf, John Bauer!

Grym och hemsk var den död, som blef din. Dubbelt svår att finna någon mening i för oss, som visste, att du just nu var en

man i blomman af sin kraft, en man med de mödosamt tillkämpade första segrarna lagda bakom sig och med blicken riktad framåt mot nya mål, som börjat klarna och tecknas skarpa för ditt medvetande. Och tredubbelt fasansfull att tänka tillbaka på, då vi ana — visserligen inte ens tillnärmelsevis — det ohyggliga lidande, som varit ditt, innan Befriaren förlöste dig.

Så hade du helt säkert inte tänkt, att döden skulle nå dig. Hela din person andades lugn och harmoni — du var mäktig af en inre ro och frid, som starkt meddelade sig åt dem, du kom i beröring med, och som verkade så välgörande i vår nervösa och oroliga tid. Medvetandet om din brådstörtade död står därför ännu mera skrämmande och obegripligt inför oss.

Om din gärning som konstnär skall icke här ordas. Endast människan och vännen vill jag säga ett tack och ett farväl.

Hemligheten med din charm var din godhet. Ty du var i ordets vackraste och innerligaste bemärkelse en god människa. En sann, en uppriktig och storslagen personlighet har med dig gått ur tiden. För hvad du varit för mig, för den gästfrihet och välvilja, du städse visat mig, vill jag här säga dig mitt varmaste, uppriktigaste tack. Det tomrum, du lämnar efter dig, kan aldrig fyllas.

Från mina väggar blicka dina underbara sagofigurer ned på mig — de klumpnästa trollen, den vildögda huldran, den lilla ljuslockiga prinsessan. Aldrig har det hvita lyst så sällsamt som i kväll, aldrig det svarta varit så fylldt af alla hednanattens skrämmande under. Tack, käre John Bauer!

Kring oss, som äro kvar, fättna skuggorna. Hvem blir nästa man?

OVE EKELUND.

Porslinsägget.

— En barnlig historia om döden. —
Af HENRIK ULLMAN.

(Forst. o. slut fr. n:r 47.)

— HVA' AR SJAL FOR SLA', SÄJ, MAMMA? Kan man inte se den, säj?

— Nej, min gossé; själen är osynlig men den finnes ändå. Det där kan hvarken du eller jag fatta riktigt; det är ett mysterium såväl som döden är det.

— Hva' är mysterium, säj, mamma?

— Så så, lille Kurt, inte fråga så mycke' nu; allt de' där är du ännu för liten att förstå. När du blir äldre en gång, ska' du kanske fatta de' bättre. —

Alltid detsamma; aldrig någon bestämd reda eller riktigt besked. Kurt gick misslynt ut i trädgården. Han kände ingen riktig sorg öfver det inträffade; tyckte bara, att allt var så ledsamt, när inte Malla var med honom och lekte. Men han hade nu

också fått en ny stor gåta att grubbla öfver och det gick rundt i hans hufvud. — Malla låg där inne i sin säng och Malla var på samma gång i himlen. Inte kunde hon det, inte. — Malla hade en själ, som ingen kunde se; men hur kunde det, som var osynligt, finnas till och hur kunde det komma till himlen? Hade själen vingar liksom fåglarne och fjärilar och flugor? — Hade han också en själ? Då kunde väl den med flyga till himlen och hälsa på Mallas. — Men hvad var egentligen meningen i allt detta? — Hvad var döden? —

Kurt kom ut genom grinden och dref i tankar långsamt framåt den hvita vintervägen utom tullen. I dag fick kälken hvila sig; han hade irtget i Kvarnbacken att göra, när Malla inte fick vara med.

Han nådde ut till kyrkogården. Därinne gick gamle lektor Rostadius sin vanliga rond och hälsade på sina döda. Han böjde sig ned och granskade med närsynta ögon de sistkomnas kransinskriftioner, allt medan han då och då frånvarande mumlade sitt: *hodie mihi, cras tibi*...

Kurt fick plötsligt en ingifvelse. — Farbror Rostadius, han som var så rysligt gammal och måste veta så mycke', han skulle säkert kunna hjälpa honom till rätta. Han sköt mödosamt upp den tunga grinden, som gnisslade och skrek på sina gångjärn, stöflade fram till lektorn och lyfte artigt på mössan. Lektorn reste sig tungt från sin hukade ställning och kom ut på gången.

— Si gudda', lille vännen; si gudda', hälsade han fryntligt tillbaka. — Hittar en så'n här en liten parfvel också ut till de dödas stad.

— Malla är dö', farbror.

— Jaså, sir man på, sir man på; hon är alltså dö', hon, nu; visste inte ens, att hon varit sjuk, inte. Ja — ja ja, vi skall alla den vägen gå, ja. — *Hodie mihi, cras tibi*; i dag min tur, i morgon din; just de' ja...

— Farbror, säj, hva' är döden?

Lektorn hajade till, sköt förbryllad glasögonen i pannan och såg ned på den ifrige gossen.

— Sir man på, sir man på; så'na frågor man kommer me'. — Vår tids ungdom; sir man på. — Hva' döden är, sa' du?

— Ja, hva' är de för sla'? — Mamma säger, att de' är ett mysterium, som ingen begriper, och ibland, att de' bara är som att sofva ett tag.

— Sir man på; döden en sömn — just de' ja. Döden är som att luta sej ett slag och sofva en stund; och så stiger man upp till en ny dag och ett nytt lif, uthvilad och utsofd, precis just som när du vaknar om morgonen; just precis de' ja. — Inget mysterium alls, inte; de' kan du hälsa mamna från mej och säja; — den enklaste och naturligaste sak i världen; just de' ja. Nej, en sömn är döden; d'ä' rätta ordet, min lille vän — en sömn och så ett uppvaknande en vacker dag, just de' ja; rätt och slätt och rakt inget annat, si. —

— Och Malla skall också vakna en dag, tror farbror?

— Hon ska' ja; jo, var så säker, hon ska'; just precis de', min unge vän. Hon ska' vakna i sin kista en dag och stiga upp ur sin graf, hon som du och ja', när vi hinner dit, och alla de här andra, som ligger här rundterikring; just precis de' ja. — *Hodie mihi, cras tibi* — var de' nå't mer lille vännen önskade veta, säj?

— Nej tack, snälla farbror. —

Han strök åter af sig mössan och bockade sig; så vände han och sprang hemåt igen, lättad och glad till sinnes, medan gamle lektor fortsatte sin afbrutna rond bland grafvarne. — Nu visste han, hvad han skulle

Maria Åkerblom.

In memoriam.

BLAND DE MÅNGA, som i dessa hårda sjukdomstider plötsligen ryckts bort från fruktbarande arbetsfält, är äfven sånglärarinnan fröken Maria Åkerblom. Hon afled i Stockholm den 19 nov. efter blott något mer än en veckas sjukdom. — Maria Åkerblom föddes den 28 april 1867. Sin utbildning erhöill hon vid Musikaliska akademien, och sedan hon där avslutat sina studier, ägnade hon så godt som hela sin arbetstid åt sånglärarinns visserligen tacksamma, men också ansträngande och nervpröfvande kall. Det är två stora hufvudstadsskolor — af för öfrigt ganska skilda typer — som i dessa dagar haft ett föreningsband i saknaden efter Maria Åkerblom. Det är Katarina norra folkskola, där hon tjänstgjort i 19 år, och Brummerska skolan, som under 16 år fått räkna henne till sitt kollegium. På bägge håll torde det dröja länge, innan man får känna Maria Åkerbloms plats fylld. Från bägge håll var man också mån om att sorgestjälsten i Johannes kyrka den 23 nov., då fröken Åkerbloms jordfästning ägde rum, skulle erhålla den värdade skönhetsprägel, som hon själf i så hög grad var mäktig att skänka åt högtidsstunder af olika slag inom en skolas värld. Medan Johannes klockor tonade ut öfver den solbelysta höjden, ordnade sig där inne i Brummerska skolans korridorer det långa fåget af skolans egna lärjungar och fröken Åkerbloms elever från Norra Katarina folkskola. I fyraradigt led — de bägge skolorna sida vid sida, företrädda af sina sorgflorsbehängda standar — skred så barnafåget genom den gamla lindallén uppför Johannes terrass och in i templet, i hvars palmsmyckade kor den hvita kistan, prydd endast med en lyra af hvita chrysanthemum, redan väntade. Den bästa och sannaste gård af hyllning och tacksamhet, som kunde skänkas Maria Åkerblom blef henne där inne beskärd, då af henne själf inöfvade sänger utfördes först af folkskolebarnen och sedan af elever från Brummerska skolan. Klara och mjuka, bärande fram ordens djupa innebörd, ljödo barnarösterna som en minnessång öfver den bortgångnas arbete. —

Målmedvetet förde Maria Åkerblom sina elever fram i sitt ämne och gaf därmed sängen inom skolan den plats som i mer än ett afseende intet annat ämne gör den stridig. Och som en stark underförelse, hvilken bar upp den kunskap hon bibringade sina elever, och harmonierande med denna gick genom allt hennes arbete en fostran till att sätta arbetsidealet högt och till beredvillighet att offra hvad offras kan för att nå det. — I fäta led bakom den krans af syskon och syskonbarn, som står närmast sörjande vid Maria Åkerbloms bår, sluter sig en skara af saknande vänner, kamrater och elever. Den som gömmer på minnet af Maria Åkerbloms arbetsgärning, den bevarar åt sig en sporre till trogen pliktuppfyllelse.

H. B.

tro och hvad han hade att göra. Men den iron och den hemligheten behöll han alldeles för sig själf. —

Och så blef Malla svept i en hvit liten kista. Och en frostklar, solig söndagsmiddag efter högmässan fördes hon ut till kyrkogården.

Det var den roligaste dagen på länge, tyckte Kurt, och han kunde bara inte förstå, hvarför de stora, far och mor och syskonen, kunde se så ledsna ut. — För första gången i sitt lif fick han fara i åkar Karlsmans fina täckvagn; han hade fått nya svarta kläder och krusflor kring ärmen och mössan, hvilket ingen af de andra pojkarne hade, fast de alla önskade det så mycke'; och så skulle det bli mandeltårta till efterrätt, det visste han, och han skulle få äta så mycke' han orkade, hade mamma lofvat.

Men så var det nu detta här med porslinsägget; och det var i alla fall det allra bästa af alltihop, för det hade ingen mer än han reda på. Det var hans stora hem-

Från revolutionsdagarna i Berlin.

1. En arbetare talar från taket af en Röda-Kors-automobil framför kgl. slottet kort efter republikens utropande.
2. Scen från Unter den Linden. En officer ställer sig och sitt kompani till den nya regeringens förfogande.
3. Ett demonstra-

- tionståg. I spetsen går en af flottans matroser med den röda fanan.
4. En anhängare af den nya regeringen talar från terrassen framför kronprinsens palats.
5. Den stora folkdemonstrationen framför Bismarckstatyn. Gebr. Hæckel foto.

Från scenen

MED DE BADA ENAKTARNE "PIERROTS DRAMA" af Sil-Vara och "Komedianten" af Stephan Sweig har Dramatiska teatern fått ett program, som borde bli varaktigt. Båda styckena röra sig om konstutövning: diktkonsten och skådespelarkonsten, ett par ämnen, hvilka kunna vara ömtåliga nog som pjäsmotiv, emedan konst genom konst lätt vill bli antingen något affekteradt eller artificiellt, d. v. s. tråkigt. Men författarne ha undgått stötestenen och skänkt form åt ett par dramatiska situationer, i hvilka sant mänskliga känslor få ett bredt och färgrikt uttryck. I Pierrots drama är det diktaren, som genomlider ett af lifvets bitfraste kval — att se sig bedragen i sin kärlek — och däri finner det Sesam, öppna dig, som låter hans konst bli äkta, rycka människorna med sig, lyfta dem upp ur deras lilla hvardagsvärld till diktens strålande rike. Han får erfara den "konstens ängestsveit", som låter honom skapa de odödliga stroferna, hvori människorna återfinna sig själfva och möta förklaring på hvad de dunkelt tänka och känna, han exemplifierar den heliga extasens ord att "det bor en gud i sången" och han mäktar det på bekostnad af hvad människorna enligt häfdvunna begrepp nämna lycka. Styckets idé är en gammal bekant, men författaren har infogat den i maskkomediens ram och därigenom skänkt den en

viss särprägel, som konstnären Einar Nerman utnyttjat till en karaktäristisk dekoration i pierrotstil.

Anders de Wahl som pierrot-diktaren ger med lyrisk värme och sentiment de fina scener, som skildra pierrots kärlekslycka och diktardrömmar, men han finner äfven — och det vore ej Anders de Wahl annars — präktiga uttryck för kvalen och konstnärslidelsen i styckets slutscen. Fru Hedberg spelar Colombines korta roll och tillvaratager klokt dess få dramatiska poänger, och hr Bergvall i den demoniske Harlekinrollen är minst sagt förträfflig som en elegant cynisk kvinno-tjusare.

Komedianten förflyttar oss till den tyska rococon och här är det den kringfläckande histrionen, som lyckas omvända en liten af hofluft och sirlighet inpyrd grefvinna, så att hon icke ser i teatern ett tomt gyckel-spel utan med den unge skådespelaren förstår hvad hans konst innebär af skönhet och sanning.

Det lilla stycket är förträffligt byggt med ömsom högdramatiska ömsom komiska scener och ger särskildt Anders de Wahl och fröken Signe Kolthoff tillfälle till ett spel, som lyser af esprit och patos. Den föres analys af skådespelarens känslor inför publiken, en själfbikt lika poetiskt glödande som psykologiskt klarläggande, är ett spel för full orkester,

Fröken Signe Kolthoff som grefvinnan i "Komedianten" på Dramatiska teatern.

Fru Stina Hedberg som Colombine i "

Anders de Wahl som Pierrot i "Pie
Hoffotograf

och estraden.

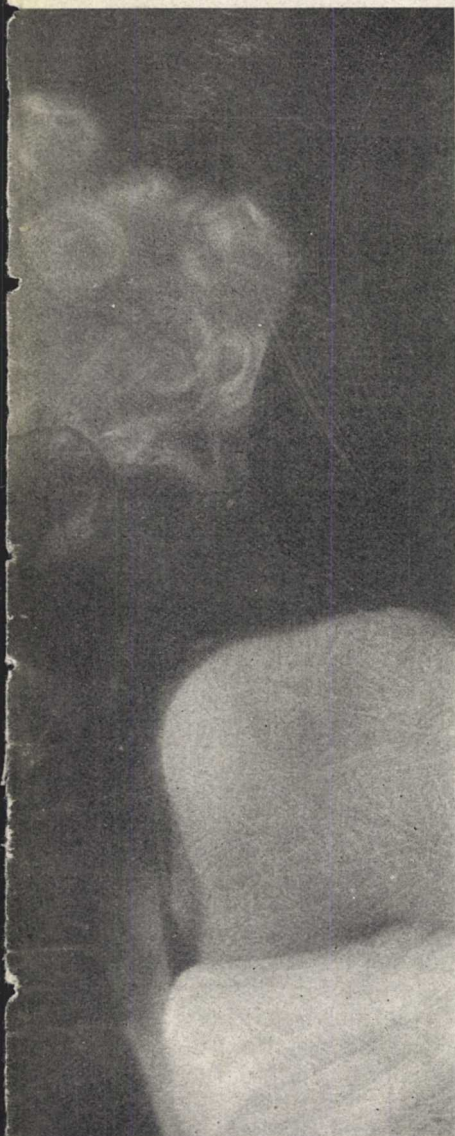
som åtminstone på premiärföreställningen fascinerade åhörarna och grep dem med den stora konstens makt. Att författaren bredvid denne de ömedelbara känsloernas folk ställt den sirliga och koketta rococogrefvinnan är ett lyckadt artistiskt grepp, som får sin fulla relief af fröken Kolthoffs spel. Ingen gest, intet tonfall, intet mimiskt skälmeri försummar skådespelerskan och resultatet blir också en skapelse af fin och roande charme.

Kgl. teatern har bjudit på ett gästspel af en rysk operasångerska, Maria Kousnezova, hvilken låtit höra sig i "Tosca". Hennes röst är ingalunda af de stora, men den har ett betagande välljud och hon behandlar den med mästerskap. Men hvad som rättfärdigar det stora rykte, med hvilket hon på divors vis omger sig, torde främst vara hennes dramatiska talang, hvilken är betydande och i tolkningen af Toscas parti tog sig uttryck i en visserligen lidelsemättad men på samma gång konstnärligt behärskad och psykologiskt träffande framställning.

Ett nytt lustspel af Algot Sandberg, "Hennes Majestät Kvinnan", står f. n. på Vasateaterns spellista. Djasens titel kunde möjligen fresta till det antagandet att författaren velat framställa kvinnan såsom en domine-

rande faktor i samhället, men det hela inskränker sig till en egensinnig och svartsjuk ung frus skärmytslingar med sin man, hvilken för öfrigt är tecknad som "en af de stilla i landena", utan alla förutsättningar att kunna skena öfver skaklarna. Det hela är en storm i ett vattenglas och slutar i ljuf harmoni. Den habile författaren har naturligtvis åstadkommit en del verkningfulla scener, och utförandet med fru Winnerstrand, hrr Johannison, Lundberg och Riego i främsta planet är som alltid å denna scen prägladt af ett godt samspel.

På Oscarsteatern växlar spellistan hastigt i afvak-tan på det stora paradnumret — hvad det nu kommer att bli. "Den hemliga agenten", musik af Jean Gilbert, har sitt egentliga intresse i några täcka melodier och ett par graciösa dansnummer. Hufvudrollernas innehafvare, hrr Ottoson, Schröder och Hultman samt fröknarna Ewert och Bergman göra allt hvad på dem ankommer för att väcka till lif operettstämningen, men textförfattarnas brist på humor korsar deras vackra bemödanden. Styckets enda roliga replik lyder så: Det betyder ingenting hur gammal man är. Allt beror på hur man är gammal. — Äfven kvickheterna synas vara underkastade ransoneringslagen. ARIEL.

"Pierrots drama" på Dramatiska teatern.

"Pierrots drama" på Dramatiska teatern.
F. Flodin foto.

Den ryska operasångerskan Maria Kousnezova som "Manon".

lighet — hans och Mallas. Han tänkte just, hvad Malla skulle bli öfverraskad och förvånad och glad se'n, när hon vaknade och... Han kunde icke återhålla ett leende, där han satt i åkar Karlmans gungande täckvagn och tänkte på allt detta.

— Kurt då! — Kaptenens ögon borrhade sig sylhvasst tvärtigenom honom. — Skall du sitta och skratta, när du följer lilla-syster till grafven...

Kurt stramade upp sig och ansträngde sig att lägga sitt ansikte i samma bekymrade veck, han såg de andra göra. Men det ville icke riktigt lyckas; ty inom honom jublade och log det som en solskensdag om våren. — Om de bara visste...

Pastor Lilja talade vid grafven och läste en hel del ur en svart bok med guldkors på. Kurt hörde icke på honom; hans tankar gingo alljämt sina egna vägar. Förvånad och oförstående såg han på sin mor och stora-syster, som snyftade i näsdukarna. — Hvarför gråto de egentligen; hvarför tuggade pappa oupphörligt på mustascherna och hvarför bet store-bror sig i läppen och såg ut som skulle han nysa? Var det för lilla-systers skull — lilla-syster, som bara sof och snart skule vakna och komma hem igen och bli aldeles som förut...

Och hans blickar vandrade nyfiket undrande vidare i den lilla kretsen omkring grafven för att slutligen stanna hos den tokiga Antoniette, som sin vana trogen tagit plats strax bakom prästen. Beskyddande höll hon sin granna, rödbrokiga schal utbredd som ett par utslagna fjärilsvingar, alltmedan hon log lycksaligt öfver hela sitt magra ansikte.

— Hon är den enda förståndiga här — hon och jag, tänkte Kurt, medan psalmen steg i den frostiga luften under de snötyngda träden:

Säll du, som mentlös fann din graf
för åren
likt späda blomman, som föll af
om våren!
Du i det stilla
gick ner, du lilla,
förrn ondskan hunnit ditt förstånd förvilla.

Och åter kröp en vecka långsamt fram, ferierna togo slut och Kurt började på nytt sin lekskola. Döden, som icke lyckats sätta skräck i en liten gosse på sex år, kände sig plötsligt så gammal och orkeslös, att han skämdes och beslöt draga till andra trakter, där han var väntad och efterlängtd och ännu fruktad.

Österviksborna drogo också en suck af lättnad, när han ändtligen gaf sig iväg efter en sista afskedsrecept. Det var egentligen bara den tokiga Antoinette, som sörjde honom; och så förstås gamle lektor Rostadius, som alltjämt gjorde sin morgonrond och mumlade sitt: *hodie mihi, cras tibi*, medan han förgäfves letade efter nya grafvar. Men de två saknade Döden så mycket uppriktigare...

En middag, när Kurt kom hem från sin skola — det var ett par veckor efter Mallas död — fann han sin mor sysselsatt i barnkammaren med att plocka ihop lilla-systers leksaker, bilderböcker, dockor och annat.

— Kurt lille, sade hon och höll näsduken för ögonen, i eftermiddag skall du gå med mig till några fattiga barn i granngården; de ska få alla Mallas leksaker, hade jag tänkt, för nu behöfver lilla-syster dem inte längre.

Kurt gjorde stora ögon och föll i tankar; men han svarade ingenting. — Att allting här i lifvet alltid skulle vara konstigt och svårt att reda ut! Hade han icke med egna ögon sett, hur Malla bäddats ner i en fin hvit kista och körts till kyrkogården och gömmts i en graf? Det var Malla, aldeles

En af de märkligaste personligheterna i Sveriges litteraturhistoria Hedvig Charlotta Nordenflycht föddes den 28 november 1718. I sina diktsamlingar "Den Sörjande Turturdufvan" och "Qvinligt Tankespel af en Herdinna i Norden" har hon haft mod att ge uttryck åt sitt eget känslolif — den första skaldinna i vårt land, som vågat tala fritt ur hjärtat. Den här meddelade dikten är ägnad Johan Fischerström, hvilken som beaktat hade ett delvis olycksdigert inflytande i hennes lif.

Öfver en Hyacint.

Til — — —

Du rara Ört, som ej din life
I färg, i glans, i täckhet har,
Bland all din slägt, i Floras rife,
Din fägring mäst mitt öga drar:
På dina blad, Naturen spelar,
I konst, i prakt hon yttrar sig,
Den fina balsam-luft du delar,
Förnöjer och förtjusar mig.

Med trogen omsorg jag dig sköter,
En lindrig luft, du andas får,
En häftigt ihl, dig aldrig möter,
För heta, köld du säfer står:
Et lifligt wäder på dig fläcftar,
Som tränger genom blad och knopp
Och när af värma du försmäcftar,
En kylig flod dig friskar op!

Men lifsom du min hydda pryder
Och dig i all din täckhet ter,
En grym förvandlings lag du lyder,
Du wissnar, dör och fins ej mer.
Du hastigt all min möda glömmar
Och ledsnar wid min ömma wård;
Bland ringa stoft din fägring gömmer;
Du är ju otacksam och hård.

Men skall jag på en blomma klandra;
Det weta väsend' flaga an,
Dess öde är, at sig förändra,
Hon måste vara som hon kan.
Hon är et gräs, hon skall förfallna,
Jag intet agg till henne bär.
Så ser jag ock dit hjerta fallna,
Det måste vara som det är.

Prenumerera på Idun

för 1919. Ingen veckotidning kan mäta sig med Idun i fråga om kulturellt värdefullt och omväxlande innehåll.

Prenumerera därför på Idun.

som hon gått och stått, innan hon blef sjuk. — Och hade inte mamma själf sagt, att hon bara låg och sof; och hade inte farbror Rostadius sagt detsamma, att Malla sof och en dag skulle vakna igen i sin kista och komma upp ur grafven? — Hur det nu skulle gå till, begrep han visserligen inte och bekymrade sig just inte heller därom; såvida inte dödsgrafvar Jonson, som hjälpt henne ner, också hjälpte henne upp igen och hem.

Och ändå kom nu mamma och talade om Malla aldeles som om hon inte längre fanns till, när hon ju fanns till och en dag skulle komma hem och be att få igen sina leksaker. Hvad skulle mamma säga då? Och så blef det kanske bara trassel och bråk med att köpa nya; och så kanske Malla inte gillade andra än sina gamla. — För resten: hvarför hade Malla inte fått med sig en enda docka ens att leka med, när det var så bra plats i kistan? Det hade hon säkert tyckt mera om än alla blommorna, som hon ändå inte fick med sig i grafven.

Eller...? Nej, inte! — Hade mamma ljugit för honom och hade farbror Rostadius sagt så, bara för att han var så liten, att det just kunde göra detsamma, hvad man sa' honom? Hade de narrats båda två? — Skulle Malla — aldrig vakna mer; skulle lilla-syster aldrig mer komma hem? —

Då slog honom plötsligt något, han icke tänkt på förr. — Han hade sett många fara förbi ut till kyrkogården, i svarta kistor och i hvita, men ännu aldrig någon komma tillbaka därifrån; de hade alla blifvit borta för alltid och sedan aldrig mer visat sig på gatorna där i Östervik eller i trädgårdarna eller bakom fönsterrutorna. Fru Strömbom och fattigstu'gummorna och tant Stårkenfeltz och alla de andra — ingen af dem hade vaknat ännu och kommit hem igen; tant Stårkenfeltz hade väl för resten inte varit så dum och skänkt honom sitt ägg, om hon tänkte komma tillbaka. — Men hur hängde det egentligen samman, allihop? —

— Mamma, säj; hva' blir de' af Malla och alla de andra, som kommer ut till körrgårn, när dom inte kommer tillbaka? — Frågan kom skyggt och tvekande som anade han redan, att nu skulle den tro, hela det bergfasta hopp, han byggt upp åt sig och left så glad på, med ett slås obarmhärtigt i spillror.

— De — Malla och alla de andra —; nå, så du kan fråga, Kurt lille. Nej, de komma aldrig mer tillbaka; de mulna och bli till jord igen; de' måtte du väl veta. Det är bara själen, som lefver; men den finns inte på kyrkogården. —

Så-å, nu visste han då ändtligen riktigt besked; och nu stod allt fram för honom så plötsligt klart och hemskt enkelt. Detta var alltså döden och meningen i det hela; och allt det mamma sagt förut och hvad farbror Rostadius pratat var alls inte sant. Döden var icke bara en sömn; den var något helt annat — något mycket förfärligare och hemskare...

Gråten stod honom upp i strupen.

— Mamma — porslinsägget...

— Ja, lilla Kurt; porslinsägget. — De' var längese'n ja' såg du lekte med'et. Du har väl aldrig —; ånej då, inte har du väl redan slagit sönder det.

Nu kommo tårarne.

— Mamma — mamma; — ja' gaf ägget — ja' lag'et i kistan — till Malla — för ja' trodde — trodde, hon — skulle — bli så gla' — när hon vakna' — och — och — fann'et under — under täcke'...

Och med hufvudet i sin mors knä grät Kurt som en förtviflad öfver sitt liffs första stora misräkning. —

Modekrönika af Iris.

DEN NYA KVINNODRAKTENS LINJER ÄRO öfverraskande och estetiskt tilltalande. Om en person vistats i en ödemark endast en del år och plötsligt försattes midt bland en större premiärpublik eller i ett aftonsällskap skulle han knappast tro sina ögon eller få den föreställningen att han befunde sig på en kostymfest, där alla damerna låtit österländska drag inspirera sina dräkter. Det är inte längre kjolarna som är det evigt återkommande i frågan om det nyaste, det är den del som föreställer klänningens lif, som nu är det mest förvånande och som framförallt skänker den nya karaktären. Sedan det långt nedskjutna smala bältet blifvit härskande eller sedan de mjuka tygstyckena falla raka och lösa utan någon märkbar insvängning alls, är det metamorfosen blifvit fullgjord. Ser man nu en dam med en åtsnörd midja, hvilken kanske därtill är omknäppt med ett stelt skärp i gammal banal bredd, då stötes man inte endast af det afstikande utan också kanske mera än man själf förstår af det så ofantligt mycket mindre estetiskt tilltalande än det nya.

Om vi nu tro på en verklig och varaktig renässans af midjans frihet är det emedan vi sett att inte ens 1914-1916 års vida kjol kunde införa ett verkligt snörlifsvång, som dock låg så nära till hands. Den blef också en anomali som snart måste rymma fältet och låta den redan påbörjade revolutionen segra.

Redan i den förra krönikan gäfvos ett par modeller med det smala skärpet som omslöt klänningen långt ned på höfterna. Om en del, t. ex. framvåden, lämnas fri från detta skärp, bidrar detta till att få det långsträckt och helskurna, som man fortfarande åstundar.

Våra bilder för i dag visa just några nya lifarrangemang. Den första är en kolt, här anordnad till utebruk, hvilket i vårt klimat, äfven om den kunde göras varm nog, skulle ta sig ut att vara för kallt och därför mindre lyckadt. Den kan emellertid ge idéer till inredning och sär-

skildt lämplig är den att ersätta den afsatta blusen, som stoppades in under kjolens linning. Märk väl hur ur skönhetssynpunkt förkastligt detta afskärande i midjan varit, under det att de långa blusarna, som gå ned till knäna eller längre, eller öfverklänningen, eller en kolt som denna gärna få vara af olika tyg. Man kan låta kjolens tyg gå igen i det långa framstycket med något lätt broderi i samma färg och skinnkanten ersättas af en sammetsbård.

Om ett skärp verkligen skulle sättas i midjan måste det vara mycket bredt, naturligtvis för att förekomma att bilda insvängning. Vår andra bild ger prof på ett lif skuret i ett med breda skärpändar, en anordning som också mycket väl kan tillämpas på en inneklänning. Just en varm helskuren klänning af sammet eller ylle kan undvara att vara i öfverklänningsmodell genom ett sådant lif, som ensamt ger omväxling åt det hela. Skinnkanterna må gärna bibehållas.

Den sista bilden visar mer än någon annan hur det raka fallet bibehålles under ett skärp; den är också mycket karaktäristisk för det nyaste, emedan den ger modell till en af dessa långa blusar, som just genom att de äro långa kunna ersätta en öfverklänning och göras eleganta till middags- eller enklare aftonbruk. Denna är af svart crêpe de Chine med stycket öfver skuldrorna samt den breda bården af tyll broderad med pärlor. Tofsarna, som avsluta skärpändarna och de vackert tecknade nedhängande hörnen, äro af silke och pärlor.

En nyhet för hösten är midt bland allehanda uringningar, som ännu fortlefva, den höga kragen, klänningen som går högt upp i halsen. Vår första modell, den med kollifvet, visar en sådan krage. I bland skäres den i ett med ett stycke tyg ända ned ifrån axlarna, ibland som här med endast en kort utsvängning nedåt. Denna krage får ej vara stel, det är just meningen att den af sig själf skall lägga sig i veck under hakan. De damer, för hvilka det inte längre är klädsamt att bära de låga halsringningarna göra klokt i att ta vara på detta mode. Vid tillskärningen bör det ihågkommas att ge en vacker svängd linje, högre på sidorna åt kragens öfre kant samt äfven att kragar, som äro på detta sätt fortsättande från dräkten i öfrigt, böra göras ännu högre än man beräknar att de skola ta sig ut; när de komma på fötjas de lätt nedåt på något sätt af sammanhanget med det hela. Det är många och framförallt de äldre som det inte klär att ha mörkt uppåt ansiktet; den höga kragen kan då lätt sluta ett stycke åt sidorna till och med något utvikta snibbar och fulländas med ett stycke hvit isättning. Ett litet hvitt tyllkrus i dess öfre kant är också klädsamt för ett äldre ansikte. Med fördel kunna dessa kragar också förses med en smal skinnkant.

Kapporna ha blifvit allt snäfvare och därför äro de också högt uppskurna i sidorna och bilda pannåer, som ge ledighet åt gången och låta den snäfva kjolen framskynta. Äfven öfverklänningar sys med lif som fortsätta i dylika långa stycken som skänka en viss flygande grace vid rörelserna. Ingenting hindrar att dessa aflånga styckens korta nedre kanter prydas med skinn, lika litet som man drar sig för att afbryta pälsbården vid de i sidan nedpressade vecken på en kappa. De som veta att det ej vore klädsamt för deras figur att bära ett helt smalt ytterplagg ha dessa sidveck att tillgå för att få mera vidd att röra sig i, under det att kappan som helhet dock gör intryck af att ha den snäfva konturen.

HYLINS PARFYM I PULVER

"GLOIRE"

bör ej förväxlas med puder. Hylins parfym i pulver är nämligen koncentrerad parfym i pulverform framställd enligt af oss upfunnet förfaringsätt. En ask af detta pulver innehåller mera koncentrerad parfym än en flaska flytande parfym till samma pris.

Hylins parfym i pulver möjliggör äfven i motsats till flytande parfym en genomgående diskret parfymering af kläder, hud och hår. Allt kan parfymeras med "Gloire" parfym i pulver. Lämnar inga fläckar å ömtåliga väfnader.

"Gloire" parfym i pulver (odeur "La Couronne", Liljekonvalj och Syrén) utmärker sig för en utsökt fin och varaktig doft och är den eleganta världens parfym par préférence.

Till salu i alla parfymaffärer. Pris Kronor 3: - per ask.

Hylins & C:os Fabriks-Aktiebolag, Stockholm.

Litteratur.

HUFVUDDRAGEN AF SVERIGES LITTERATUR af Henrik Schück och Karl Warburg, som under loppet af förra året började utgifvas från Hugo Gebers förlag, föreligger nu komplett med den i dagarna utkomna tredje afdelningen, hvilken sträcker sig fram till Strindberg och åttioårsrealismens fall inför de nya då framträngande strömningarna.

Man skulle kunna beteckna arbetet som en snabbmålning af vår litteraturs häfder, men i så fall utan snabbmålningens brister. Framställningen äger nämligen inom den begränsade ramen en grundlighet utan tyngd, och en stilens liflighet och lätthet utan skattande åt flack popularitet, som gör denna litteraturhistoria synnerligen värdefull. Efter första afdelningens orienterande inblick i vår äldsta fids litteratur med rötter i forn-isländsk poetik och fram till stormaktstidens slut, följer i andra afdelningen de litterära strömningarna under frihetstiden och gustavianska tiden fram till 1809 och i den tredje slutligen 1800-

talets delvis mycket rika, andliga blomstring i hägnet af sådana tankens och fantasiens örtagårdsmästare som Geijer, Tegnér, Almqvist, Fredrika Bremer o. a. Hufvudvikten har lagts på själfva idélifvets utveckling, hvadan författarkarakteristikerna fått fräda något i bakgrunden. Detta utesluter emellertid icke att de båda häfdatecknarna med deras förmåga att ge det väsentliga äfven beträffande personligheterna åstadkommit ett helt galleri af vår litteraturs mera framträdande gestalter, hvilka stå som komplement till de idéer de kämpat för. Ett exempel bl. a. på denna om en genialisk etsning erinrande porträttkonst är bilden af Linné, "denne vetenskapens Aladdin, som lätt utan ansträngning fångar in de nya tankarnes gyllne frukter i sin turban, en Aladdin, som visserligen för ögonblicket kan lida nöd, men som ständigt lyckas vinna vänner och beskyddare och öfver hvars hela väsen det hvilat sol." Detta är helt enkelt förtjusande som karaktäristik. Professor Karl Warburgs del i det förträffliga verket har genom hans hastigt inträffade

frånfälle blifvit hans sista insats i den stora kulturgärning, som han ägnat sina krafter och som afgifvit så många och mycket välgående resultat inom den litteraturhistoriska forskningen och icke minst i fråga om värdesättningen af det litterära idélifvet.

I anslutning till det i dagarna firade historiska hjälteminnet har från Wahlström & Widstrands förlag utkommit Kring Karl XII, Karolinska studier af Oswald Kuylenstierna. I en populär framställning, rik på anekdoter och brefutdrag, skildrar författaren karolinernas konung, den store ödesbetvingaren, som samtid och eftervärld aldrig upphöra att beundra och kritisera. Af bokens titel framgår att här icke afses någon fördjupad teckning af Karl XII, utan fast hellre ett sammanförande af vissa episoder ur konungens lif ägnade som en hyllning åt hans minne och på samma gång belysande de många stora och nobla egenskaperna hos hans personlighet. De inledande sidorna om Karl XII:s yttre, angifvande slutsatser hvar till författaren kommit med anledning af sarkofagens öppnande i Riddarholmskyrkan, äro icke det minst intressanta i den sympatiskt hållna minnesteckningen.

E. H-N.

En utställning i S:ta Birgittaskolan.

ATT HANDARBETSSKICKLIGHETEN STAR högt i vårt land och att vi ständigt gå framåt i fordringarna på detta område, därpå ges ett nytt bevis af den höstutställning, som ordnats af S:ta Birgittaskolan på Regeringsgatan. Hvad som hufvudsakligen visades här var lingerie, tyll- och hvitbroderier och spetsar. För dem, som beundra våra mormödrars fålamod vid de klosterarbeten de utförde, finns ingen anledning att förtvifla om sena tiders kvinnor: vi få här bevis på mer än nog af denna dygd hos dem. Ledt af våra dagars mera konstnärliga och målmedvetna sträfvan på området har den också gifvit de lyckligaste resultat. Ett hvitbroderi skall vara utsökt eller icke alls vara till, och att S:ta Birgittaskolan förstått detta ser man på hvad dess elever åstadkommit i fråga om läckra underkläder och allehanda rumsprydnader, där smaken nu går så lifligt i hvitt. Icke endast kragarnas mångfald utan också dukar, kuddar och ljus- och lampskärmar prydas af dessa luftiga broderier på tyll. Ett framstående rum upptas af brudslöjorna, som ofta beställas som ett slags familjeegendom för att begagnas af några systrar i rad och sedan aktsamt bevaras till nästa generation. Dopklänningar behandlas också på samma vördnadsfulla sätt, fullt berättigadt af det vackra arbete, som nedlagts på dem.

Barnkläder för öfrigt inta en framstående plats på utställningen, alltifrån sådana, där man måste anse det fina utförandet alltför omständligt, till dem som helt tilltalande endast sirats af ett par lätt broderade rosor här och där. Att skolan vill ge en renässans åt toalettbordet behängdt med spetsprydt hvitt är berömvärdt.

För klänningsafdelningen har förvärfvats en ny fransk kraft, madame Pauline, som längre fram kommer att visa det nyaste på området. Nu visades endast de klänningar eleverna sytt, mestadels enkla tafklänningar prydda af ett icke alltför fidsödande broderi. Att de åstadkommit på en kurs på endast två månader måste förvåna.

Det ligger en god uppfostrande betydelse i en sakkunnig ledning på handarbetets och klädsömnadens område, icke minst på den senares. Utan någon kunskap uppnås ej lätt det personliga, som stämplar en god smak.

IRIS.

Tänk på

Iduns insamling till spanska sjukans offer.

HÄRMED HAVA VI ÄRAN MEDDELA,
att vi betydligt utvidgat vårt första klass

BESTÄLLNINGSSKRÄDDERI

för **Damer o. Backfisch** som inflyttat i nylinredda, ljusa och eleganta lokaler i vårt affärshus Drottninggatan 74, 2 tr. (hiss). Vi rekommendera oss till utförande av såväl elegantare som enklare beställningar i Dräkter, Kappor, Pälsar och Klädningsar. Våra förstklassiga tillskärare garantera ett utmärkt och gediget arbete.

♦

Paul U. Bergströms ^A/_B

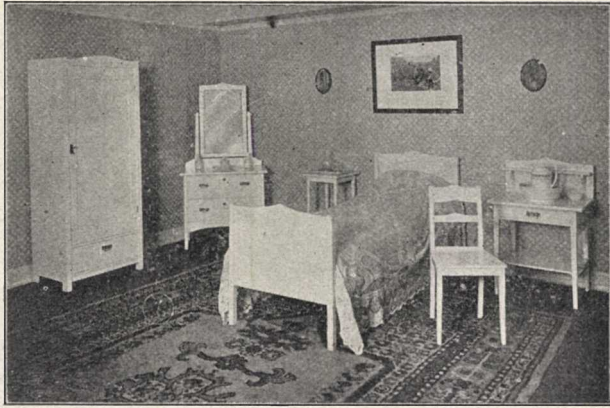
Beställningsskrädderiet
Drottninggat. 74, 2 tr. (hiss)

STATENS PREMIEOBLIGATIONER

Likvid för tecknade obligationer skall erläggas å teckningsstället under tiden **från och med den 7 till och med d. 12 December 1918,** då samtidigt obligationerna tillhandahållas.

RIKSGÄLDSKONTORET

FLICKRUMSMÖBEL

"SPECIAL" Vitlackerad sängkammarmöbel

- 1 toalettbänk med 2 lådor 85x50x75 cm., och spegel, 79x49 cm. 119.-
- 1 tvättställ med 1 låda, 65x50x70 cm. totalhöjd 100 cm. 41.-
- 1 säng, enmans, stältradsbotten, 190x80 cm. 84.-
- 1 nattduksbord, 40x40x75 cm. 21.75
- 2 stolar med träsis, à 16.75 33.50
- 1 klädkåp m. låda o. 3 hyllor, höjd 178 cm., bredd 72 cm., djup 50 cm. 135.-

Komplett 434.25

Obs! Varje möbel säljes äfven särskildt.

AKTIEBOLAGET
NORDISKA KOMPANIET
Basar-avd. Stockholm.
Möbler levereras ej franko.

Solförmörkelse

blir det aldrig i köket eller våningen om fönsterna, spisens kastrullerna, knivarna o. gafflarna, diskbänken etc. putsas med Nordstjernans Fönsterputs, Spiselputs, Metallputs, Knivputs, Zinkputs o. Silverputs. Skriv till A.-B. T. F. Nordstjernan, Söderhamn, och bliv försäljare!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 8-14 DEC. 1918.
SÖNDAG. Frukost: Smör; bröd;

Söker Ni förbindelse med Värmland?
bör Ni annonsera uti Värmlands äldsta och enda dagliga tidning
Nya Wermians-Tidningen, Karlstad
Grundl. 1886. - Nuv. namn sedan 1860

NORMAS FRUKTGELÉPULVER

C:a 35 gram gelépulver giver c:a 650 gram delikat Apelsin-, Citron-, Hallon- eller Körsbärgelé.
Finnes i alla välsorterade affärer.
AKTIEBOLAGET NORMA
KEM. TEKN. FABRIK,
STOCKHOLM I.

Kläd baby'n sött till julen!

i en förtjusande rar klädning som sys lätt efter vårt mönsterbrev "Baby". Kr. 1:10 mot postförskott.
Förlaget Practica Göteborg 7.

Tolvris

melad; omelett med fiskstufning (rester från söndag) med potatis; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Kålrotspudding med tomatås; äppelkompott med Agnetatårta.

ONSDAG: Frukost: Bröd; marmelad; uppstekt kålrotspudding; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk jordärtskockspure; kokt kolja med persiljesås och potatis.

TORSdag: Frukost: Bröd; marmelad; stekta stångryttare med potatis; kaffe eller te. Middag: Hvitkålssoppa med frikadeller; plättar på grädd och vatten med sylt.

FREDAG: Frukost: Bröd; marmelad; pannbiff med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk grönsoppa; stekt färsk sill med potatis.

LÖRDAG: Frukost: Bröd; marmelad; inlagd färsk sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Kroppkakor fyllda med bräckkorf och lök; nyponsoppa.

RECEPT:

Fyllt tårta (f. 12 pers.). 210 gr. socker, 3 hela ägg, 3 äggulor, 5 bittermandlar, 55 gr. hvetemjöl, 50 gr. potatismjöl, 3 äggvitor.

Till formen: 5 gr. smör, 2 msk. stötta skorper.

Till fyllning: Krämm: 2 ägg, 1 hg. socker, likör.

Till garnering: 3 dcl. rödt fruktmos.

Beredning: Sockret stötes väl och vispas med de hela äggen och äggulorna omkr. 1 tim., därefter tillsätts de skällade och malda mandlarna, det siktade hvetemjölet och potatismjölet och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Smeten fylles i smord och brödbeströdd stekpanna och gräddas i ej för varm ugn omkr. 40 min.

Tårtan skäres i tre bottnar, mellan hvilka lägges kräm.

Till krämen vispas äggen och sockret till vitt skum, hvarefter likör tillsättes efter smak.

Tårtan garneras med fruktmoset.

Kålrotspudding (f. 6 pers.). 1 kålrot, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2-3 tsk. socker, 1 1/2 tsk. salt, 1 1/2 lit. potatis, 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 1/2 dcl. tunn grädd eller mjölk, 1-2 ägg, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.).

Till formen: 1/4 msk. smör (5 gr.), 1 msk. stötta skorper.

Beredning: Kålroten sköljes, skalas med tjocka skal och skäres i små tärningar. Dessa brynas vackert ljusbruna i smöret tillsammans med sockret och saltet under omkr. 3/4 tim. Potatisen borstas, skalas, kokas mjuk och drives genom purépress. Det kalla smöret nedröres i moset med en gaffel tillika med de uppvispade äggulorna och grädden. Kålrotstärningarna blandas med potatismoset, och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. En ödfast form smörjes med smör och beströs med stötta skorper. Massan hälls i och puddingen gräddas i varm ugn omkr. 3/4 tim. Serveras genast den tagits ur ugnen med tomatås.

Agnetatårta (f. 6 pers.). 2 ägg, 2 msk. sirap eller honung, 3 msk. potatismjöl (45 gr.), 2 msk. hvetemjöl (20 gr.), 1 tsk. jästpulver (3 gr.).

Till formen: 3 gr. smör, 2 msk. stötta skorper.

Beredning: Äggen och sirapen vispas 1/2 tim., därefter tillsätts de båda mjölsorterna, väl blandade med jästpulvret. Smeten hälls i en liten smord och brödbeströdd rund form och kakan gräddas i ej för varm ugn omkr. 25 min. Uppstjälpes och får kallna. Serveras till kompott eller te.

Vegetarisk jordärtskockspure (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. jordärtskockor, 1 mindre rotselleri, 2 lit. vatten, 2 tsk. salt, 4 msk. mjöl (40 gr.), 1/2 dcl. grädd eller mjölk, salt, socker, hvitpeppar, 1 äggula.

Beredning: Jordärtskockorna sköljas, skrapas (helst under rinnande vatten), sköljas änyo och få ligga 1 tim. i 1 1/2 lit. vatten, tillsatt med 2 msk. ättika, för att ej bli mörka. Selleriet skalas, skäres i tärningar och lägges tillsammans med jordärtskockorna. De påsätts därefter i det kalla vattnet, tillsatt med saltet, och få koka tills de äro fullkomligt mjuka, då de passeras. Mjölet utröres med 1 dcl. vatten och afredningen hälls i soppan, som därefter under rörning får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna. Äggulan och grädden vispas upp i soppskålen, och soppan hälls i under vispning. Serveras med röstad bröd eller ostkrutong. — Om så önskas kan 12 små runda jordärtskockor kokas särskildt i saltat vatten, och serveras hela i soppan.

DUN
TÄCKEN

Varma, hållbara,
eleganta.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
Täckfabrik och Fjäderrenseri
VINSLÖF.

Katalog
på
begäran.

Rikstel.
20 &
121.

SINGER
HEMMETS SYMASKIN

Det bör ej vara
damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.

Säljes i burkar à 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögrön & Co

UNG FLICKA önskar från den 1 januari vistas på landet i herrgård eller prästgård, för att under husmors ledning sätta sig in i ett hems skötande. Svar emotes tacksamst jämte prisuppgift till »G. E.» Allm. Tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg, Stockholm.

Vår julkatalog
"De bästa böckerna"
som utkommer i början av December
sändes på begäran gratis och franco
Medéns Bokhandel
Göteborg
Post- och telegrafadress Medéns* Göteborg.

Man lyckas alltid

när man använder

VOLTAS ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA

ULFSUNDA PR STOCKHOLM.

Utställning: Birgerjarlgatan 21 (intill Stureplan).

FRÅGOR

(Forts.)

Nr 306. Snälla, förståndiga läsare, rinnor till hvem bör man vända sig för att af kaninskinn få tillverkad ett par vantar och bör man vidare

3:dje LOTTERIET

Anordnat av Sveriges Landstormsföreningars Centralförbund. Lotteriets föreståndare: Ernst Norée. Lotteriets kontrollant: Landssekreteraren Gevleborgs län, Oscar Rydin.

OBS! Enligt särskilt nådigt medgivande äro de tre högsta vinsterna **VALFRIA!**

Huvudvinster:

- Valfri jordegendom 15,000 kr.** Lotteriet inköper en egendom för ovanstående belopp i av vinnaren anvisad trakt.
- Valfri jordegendom 12,000 kr.** Lotteriet inköper en egendom för ovanstående belopp i av vinnaren anvisad trakt.
- Bostadshus, uppfört på valfr. ställe 12,000 kr.** Lotteriet bestrider intill ett belopp av 12,000 kr. kostnaderna för uppförandet av ett bostadshus enligt vinnarens önskan på av vinnaren anvisad ort.
- Bosättning för nygifva 10,000 kr.** Lotteriet inköper för ett belopp av 10,000 kr., möbler och andra inventarier till ett hem.

Dessutom 10,000 andra praktiska och värdefulla vinster. **LOTTE KOSTAR KR. 2:10.**

Lotter à kr. 2:10 tillhandahållas hos Lotteribestyrelsens samtliga kommissionärer samt exp. till landsorten, på rekvisition, helst å brevkort, varvid kostnaden för porton och dragningslista tillkommer. Lotteriets adress: LOTTERIBESTYRELSEN, Riddaregatan 12, Postadr. Stockholm 5.

August Blanche

Minnesteckning
i breda drag

av

Emil Norlander.

En av de bästa
och mest läsvär-
da böckerna un-
der höstsäson-
gen. Rikt illustr.

ÅHLÉN & ÅKERLUND.

TE Ryskt, utförsäljes mot postförskott. 50 gr. pkt Kr. 4:—, 100 gr. pkt Kr. 8:—.

AXEL BOIVIE A.-B., STOCKHOLM
RIKS TEL. 590.

Jul och Julklappar

1918—1919 med dess förbluffande rika varusortering har lättast att utvälja julpresenten. Vi föra c:a 11000 olika artiklar och tillämpa alltid lägsta pris. Rekvisitera därför katalogen och Ni skall finna stora möjligheter, att köpa bra och billigt. Vi sända katalogen gratis mot endast portolösen. **Åhlén & Holm, Sthlm.**

ha håret vänt inåt samt i så fall är det ej af nöden förstärka dem med ytterligare skinn utåt?

Kaninskinnet.

N:r 307. Jag är sedan fyra år tillbaka förlovad. Vi ha ej kunnat gifva oss på grund af min fästmans små inkomster. Han är tjugufem, jag trettio år gammal. Han börjar nu så ofta vi äro tillsammans, att framkasta det jag är gammal o. s. v. i oändlighet. I skämsam form, men ändå. Någon omkastning i hans känslor har jag ej märkt precis. Vi träffas mera sällan nu. Männe han kommer att finna förbindelsen odärlig till slut? Råd mig! Skall jag återge honom hans frihet?

En lidande, men resignerad.

N:r 308. Jag ämnar under lediga stunder i vinter studera engelsk litteratur. Vore tacksam för ett råd hvilka böcker bör jag välja. Rut.

N:r 309. Kan jag få upplysning om, hur man bör anrätta torkade kantareller. Har ett stort förråd af sådana men vid kokning en hel dag vore de torra som skinnlappar. Kan någon tillsats sättas till vattnet så att de blifva mjuka. I annat fall är hela mitt stora förråd till spillo gifvet. Vore tacksam för snar upplysning. Ny prenumerant.

N:r 310. Jag är en ung flicka som rodnar så fort någon tilltalar mig och inbillar mig alltid att människor som se mig, kritisera mitt ansikte, som inte är särdeles regelbundet. Antagligen är jag därför blyg och stel och ogärna sedd i glada sällskaper, då jag inte själf kan bi-

draga till att höja stämningen. Säger jag något och har allas blickar riktade på mig, känner jag hur rodnaden stiger på kinderna, hvilket gör mig stum. Man verkar ju också så dum och löjlig i andra människors ögon. Om på något sätt rodnaden kunde motverkas, tror jag, jag skulle känna mig gladare och mindre blyg, när jag är bland människor. Mycket tacksam, om någon lifserfaren Idunläsare vill gifva ett råd, är

Besvrad.

N:r 311. Vill någon af Iduns vänliga läsare eller läsare ge oss upplysning om något trefligt sällskaps spel, som lämpar sig att uppföra af äldre elever, där det är ganska stora svårigheter att anskaffa dekorationer och kostymer. Hvar återfinna ord och melodi till en liten sång, som i någon af sina strofer lyder så här:

»Hejsan hvad det är roligt ibland — — — Lifvet är lätt att lefa!»

Mycket tacksam för svar är

Blifvande pedagog.
(Forts.)

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

Ungdomsbrevfvens författare. Fortfarande står vårt omdöme fast: god och klar stil, men innehållet alltför obetydligt.

Sven Olsson Lilja: Vi ha redan gräver till öfverflöd. E. E—n. Slätstrukna vers. Af dylika få vi dussintals i veckan.

Le petit. Lämpar sig ej. Jöran Blume. Oklanderligt till sin form, men motivet är af de 1001, som erbjudas oss och som ej längre utöfva någon dragningskraft.

Entusiastisk ententevän torde väl medge, att samtliga angifna regenter f. n. äro försatta ur funktion. Huruvida någon eller några af dem framdeles komma att taga sina troner i besittning — det vet ingen. Och hvad nu speciellt Rumänien angår, har i pressen nyss meddelats, att där pågår en stark republikansk rörelse. Hur Ni kan göra en jämförelse med konungen af Belgien förstå vi inte. Han har ju hela tiden kämpat i spetsen för sin armé och befinner sig nu åter i hjärtat af sitt rike.

EN GÅFVA.

Firman Gravkultur, Stockholm, som f. n. har utställning Vasagatan 44, har beslutat, att utan några förbehåll till efterlevande efter dem, som förölyckats vid Getölyckan, ställa till disposition en gravvärd af trä eller smide. Vederbörande, som önska att begagna sig af detta tillfälle, hafva att före 31 december antingen personligen inlämna sig i Gravkulturs utställning kl. 12—5 e. m. eller ok pr post insända ett meddelande till firman Gravkultur.

Vidstående illustration utgör en reproduktion af en af de värdar, som Gravkultur ställt till förfogande för ofvan nämnda ändamål.

En bisarr societets- skandal på 1700-talet.

några furstinnors
tragiska kärleks-
äventyr samt andra
rörande och spän-
nande kvinnoöden
skildras i

Kvinnor som älskat och lidit

Bilder ur historien

av Teodor de Wyzewa.

LARS HÖKERBERG.

Uti

SPARKOKARE

är brännstoff det förmånligaste brän-
slet, hvarför vi uppmana enhvar, som
är innehafvare af en dylik apparat;
att från oss rekvirera en hektoliter
som prof; då därigenom erhålles det
mest idealiska bränsle såväl i fråga
om prisbillighet som bekvämlighet.

Brännstoff lämpar sig dessutom till
spisar, galler och insatser i kakel-
ugnar; äfvensom till olika kamner,
såsom Mikado, Viking m. fl. samt
värmeledningspannor o. dyl.

Förse Eder därför genast med **prima
maskinpressad brännstoff** från **Olaus
Olssons kolimport aktiebolag**. Tele-
foner: Namnrop »Olaus Olssons».

Gahns

Maniol

Fukt och kyla huden ej tål
Använd dagligen Gahns Maniol

STEINWAY

Ensomagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianofagasin
Jakobsbergsgatan 39, Stockholm.

LEDIGA PLATSER

PÅ GRUND af sjukdom är plats ledig i bättre hem för enkel, arbetsam flicka att jemte husmor utföra hemsrensning (modern våning med nutida bekväml.). Svar med betyg till »Pliktrogna», p. r. Trelleborg.

ANSPRÅKSLOS, frisk och barnkär flicka från bildadt hem får genast plats. Kompetent att sköta 4 barn 2-10 år, villig att deltaga i förek. lättare sysslor. Svar med rek. o. foto till Box 7, Östersund.

LÄRARINNA, enkel och anspråkslös, som kan trivas i stilla hem på landet, önskas till den 15 jan. att läsa med en nybörjare. Svar med betyg och löneanspråk till Fru Orre, Brokind.

HUSFÖRESTÄNDARINNA. Bildad cirka 30-årig dam, helst oberoende och ensamstående, som med hjälp till grofsysslor på egen hand kan sköta ett hem, erhåller husföreständarinneplats hos 39-årig ogift tjänsteman, bosatt i Stockholms närhet. Svar med foto, som återsändes, till »B. Dec. 1918», und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

ATT TILLSAMMANS MED HUSMOR sköta litet hem för duglig flicka plats som familjemedlem. Palmquist & C. o., 17 Malmiskilnadsgat., Sthlm.

BARNFRÖKEN enkel och anspråkslös sökes för skötsel af tre barn i ålder 2, 4 och 7 år, samt att gå frun tillhanda. Svar med löneanspråk, ålder, rek. samt foto, sändas. Box 6, Nyland.

Hushållerska, 30-45 år, duglig och praktisk, erhåller till nyarett förmånlig plats i villasamhälle invid Stockholm hos änkeman med två söner i åldern 20 och 17 år. Svar med ref. och upplysningar sändas till »Tjänstemann», Iduns exp. f. v. b.

Maskinskrifverska - sekreterare

Som chefs sekreterare får ung intelligent, elementarbildad flicka, som är perfekt i maskinskrifning, plats i Södertälje. Svar med lönepretentioner, betygsskrifter, referenser samt porträtt, som återsändes, till »Maskinskrifverska-sekreterare», under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Vid farsotssjukvården
inom Älfsborgs län med huvudsaklig tjänstgöring vid Nya Farsotssjukhuset i Vänersborg är en plats ledig för ex. epidemisköterska. Aflöningen utgår med 700 kr. jämte 30 kr. till pensionskassan samt dyrtidstillägg som för 1919 är bestämt till 1/3 af kontanta aflöningsförmåner. Ansökan sändes snarast till Styrelsen för Nya Farsotssjukhuset, Vänersborg.

Bildad flicka
fullt kunnig i alla i ett hem förek. göromål, intresserad och med ett trefligt sätt, helst musikalisk, erhåller plats hos ensam ord. ungherre på landet, i naturskön trakt. Svar med rek., pretentioner, foto, under adr. »Hemtrefnad», Iduns exp. f. v. b.

Skicklig Tillskärerska
för damdräkter och kappor, med vana och förmåga att själfständigt leda bättre damskrädderi med 12-15 sömmerskor sökes af firma i södra Sverige. Platsen är att tillträdas i instandande mars eller förr. Ansökan med uppgift om ålder, löneanspråk och ref. samt helst åtföljd af foto, torde insändas under märke »Tillskärerska», Iduns exp.

Kokerska,
kunnig i matlagning och bakning samt husjungfru kunnig i emonhus företallande göromål, dugliga och ordentliga, med goda rek. erhålla plats 1 dec. hos doktor Berg, Kungsgatan 28, Uppsala. Rikst. 10 13.

Undersköterske-platsen
Å kliniken vid länslasarettet i Hudiksvall är ledig att genast tillträdas. Minst ett års tjänstgöring å lasarett erfordras som kompetens. Lönevillkor: 400 kr. pr år, allt fritt. Ansökan åtföljd af betyg och åldersbevis samt läkarebetyg insändas till Lasarettsläkaren.

STOCKHOLMS STADS ARBETSFÖRMEDELING
Avdelning för barnsköterskor
förmödar anställningar för kortare eller längre tid åt examinerade och väl meriterade barnsköterskor.
A. d. r.: Regeringsgat. 107.
Exp. d. -tid: Kl. 9-4 (dag före helgd. 9-2).
Rikst. och Allm. tel. 40 47.
Kostnadsfri förmedling.

Ni måste öka Edra kunskaper!

Ni bör ej fortsätta att uder hela Ert liv arbeta för en låg avlöning. Ni **måste** förbereda Er på lediga stunder till en bättre avlönad plats genom att skaffa Er tillräckliga specialkunskaper. Ni kan liksom tusentals andra män och kvinnor före Er, genom vår

UNDERVISNING PR KORRESPONDENS inhämta sådana kunskaper, som sätta Er i stånd att sköta vilken väl avlönad plats som helst inom den bransch eller det yrke Ni valt. **Vårt korrespondensinstitut är det äldsta, största och förnämsta i Norden.** Vår undervisning är grundad på **19-årig pedagogisk och praktisk erfarenhet.** Vi ha hittills undervisat över **123,000 personer.**
Ifyll bredvidstående kupong och sänd den till oss i öppet kuvert, frimärkt med 4 öre

HERMODS Korrespondensinstitut
Slottsg 53 B. Dir. H. S. Hermod. Malmö.

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Ert illustrerade prospekt för det yrke eller den kurs, framför vilken jag markerat ett kors (X).

Affärsman	Förvaltare
Bokförelse, Kontorist	Tecknare
Kassör, Stenograf	Konstmålare
Korrespondent	Folkhögskolekurser
Elektrisk montör	Lantbrukskurser
Elektrisk maskinist	Realskolekurser
Ångmaskinist	Studentkurser
Ångpanneskötare	Tyska språket
Maskinritare	Engelska språket
Lantbruksbokhåll.	Franska språket
Ladugårdsförest.	Ryska språket
Lantbruksinspektör	

Namn
Adress
Idun b6 8/19 18

A-B FÖRENADE PIANO & ORGELFABRIKER GÖTEBORG

Försälja
J. G. MALMSJÖ A.-B.-s
Flyglar - Pianinon

För 25-30-årig ordentlig flicka

från bättre hem, som kan laga enkel, men vällagad mat och göra ett hem trefligt, äfven musikalisk önskvärdt, finnes plats ledig hos ensam herre där husmoder saknas. Svar med foto som återsändes till »Hemtrefnad», Handelstidningens Annonskontor, Göteborg.

Sjuksköterska.

Stadigvarande plats som kommunal sjuksköterska i Fässbergs socken invid Göteborg är till ansökan ledig. Svar med uppgift å personalier, ref. och löneanspråk till Kommunalnämndens ordförande, adr. Mölndal.

Vid Växiö hospital

anställs senast den 1 januari 1919 en öfersköterska.

Sökande skall helst vid större sjukvårdsanstalt hafva genomgått 2-årig kurs i allmän sjukvård.

Närmare meddelar Öfverläkaren.

PLATSSÖKANDE

Å HERRGÅRD eller Hushållsskola på landet önskar elementarbildad flicka till våren lära hushåll. Svar med referenser märkt »Januari 1919», Iduns exp., Stockholm.

19-ÅRS FLICKA önskar den 1 febr. 1919 mot betalning komma till en större landtård eller hushåll i närheten af stad eller större samhälle, för att lära ett hems skötande. Helst där ungdom finnes. Svar till »Familjemedlem», Broby.

UNG LÄRARINNA önskar under januari plats i hem på landet för att läsa med mindre barn, hjälpa till i hushållet, med skrifgöromål eller dylikt. Svar till Kerstin Artelius, Lundagatan 10, Hufvudsta.

EN ensamstående flicka, 26 år, önskar plats öfver julen 17 dec.-17 jan., för att hjälpa till med ett godt hems skötande. Svar emotes tacksamt till »Hemtrefnad», p. r. Varberg.

19-ÅRIG landbrukardotter önskar plats att gå frun tillhanda, som familjemedlem, helst på gods eller herrgård, någon lön önskas. Svar till »Helsingeflicka 15 jan. 1919», Iduns exp.

SLÖJDLÄRARINNA med goda betyg från slöjdlärrarinneseminarium önskar plats. Har innehaft plats vid folkskolor under 3 terminer. Svar till »Goda rekommendationer», Iduns exp. f. v. b.

UNG småskollärlarinna önskar under ferierna dec.-febr. plats att gå frun tillhanda, läsa och spela med barn. Svar till »E. B. K.», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA önskar efter jul komma till liten vänlig familj, eller ensam dam, för att tillsammans med husmodern fullständigt få lära ett hems skötande. Svar till »21 år», Bergaby, Fellingsbro.

PLATS som husföreständarinna i bättre hem (äfven skolhushåll) önskas af bildad medelålders flicka. Barnkär, van vid sparsamhet o. ordning, samt förmåga att göra hemmet trefligt. Betyg och goda rek. finnes. Svar till »Ansvar», Upsala p. r.

UNG, bättre flicka önskar omkr. 15 jan. komma i bättre (helst troende) familj, att lära hushåll och som husmoderns hjälp och sällskap. Genomgått kurs i finare handarbete. Svar till »Familjemedlem», Nölby p. r.

27-ÅRIG FLICKA, som genomgått 7 månaders kurs på lasarett önskar plats att sköta sjuklig äldre dam eller herre. Svar tacksamt till »Talamods», Iduns exp. f. v. b.

FRISK 29-års Blekingska önskar anställning som sällskap eller hushållsbiträde i godt hem. Svar till »Fritt vivre», Box 23, Växiö.

En 16-års flicka
från landet önskar komma till präst- eller herrgård för att gå frun tillhanda. Helst med början den 15 jan. Vid lön fästes intet afseende. Svar till »Karin», Iduns exp. f. v. b.

Bildad flicka
önskar att i husmoderns ställe sköta ett mindre hem, där jungfru finnes. Tillträde helst i januari. Svar till »Prästdotter», Ostg. Corresp. kontor, Linköping.

INACKORDERINGAR

Frisk Göteborgsfamilj
med 3 pojkar i ålder 6-10 år och husjungfru önskar från nyår under cirka 14 dagars tid verkligt förstklassig inackordering på landet i Bergslagen, helst på större herrgård eller bruk där tillfälle till vintersport finnes. Svar till »Vinterstämning», S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

Hushållskurs
20 jan.-20 april 1919. Prospekt på begäran. Öfverstinnan A. Hyllén-Cavallius, född Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

Corps de logis

eller flygelbyggnad vid herrgård eller vilka väl ombonad och möblerad vid skog i torr och skyddadt läge i mellersta Sverige önskas hyra från 1 jan. Elektr. ljus, tillfälle till åkning samt tillgång till mjölk och matvaror erfordras. Svar till »Disponent» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

I VARJE SVENSKT HEM
bör finnas en svensk, solid, iättgående och beprövad

Gusquarna
Symaskin

DANSDOCKAN LISA
är nu patenterad

Lämpligaste Julklapp!
Rekvirera i tid. Tusentals sålda. Exp. mot efterkraf Kr. 8:95 pr st. Gustaf Zadig, Malmö.

Champonerings- Såpa, grön, 450 kg.

GRAPE & C:O.
HÖGBERGSG. 29, STOCKHOLM.
Allm. Tel. 3384. Riks Tel. 22160.

JULKLAPPSLÅDA - Herrhalsdukar, i svart, blått, grönt, lila, grått och rött. Sändes mot postförskott i kartong om

3 st. slipsar	kr. 14,50
2 st. slipsar	kr. 9,50

Godt helsen. Diskreta färger. Obs. det billiga priset. H. Björklund, Drottninggatan 2, Alingsås.

Hålfotsinlägg,

bästa medel för alla, som lida af plattfot o. ömma fötter. Högsta kvalitet. Uppgif skön. Stort lager af alla sorters sjukvårdsartiklar. Katalog mot porto.

MAGASIN SPECIAL,
Åld. N. Västerlånggatan 66 - Sthlm.

I hvarje hem
bör en gymn.-stång »IDEAL» finnas tillgänglig. Övradelrig vid all motion inomhus. - Skadar icke dörrposten. Ögonblick. o. absolut säker fastspänning. Flyttbar. - Pris för storek.

- afsedd för upptill 95 cm. dörrvidd **Kr. 15:-**
- afsedd för upptill 125 cm. dörrvidd **Kr. 20:-**
- afsedd för upptill 150 cm. dörrvidd **Kr. 23:-**

Erhålles i staderna gen. Sport- o. Leksaks-magasinet, i landsbygden direkt o. fraktfritt från TH. P. PALSSON, Stockholm. Tel.

För hushållen.

Morötter
å 40 öre pr kg.
Rödbetor
å 35 öre pr kg.
Palsternackor
å 60 öre pr kg.
exp. i lådor om 200 kg. banfritt Stockholm pr efterkraf.
MÖLLERYD'S GÅRD
pr. V. Vänga.

Skandinavisk Konstslöjd-Försäljning
77 Drottninggatan, Stockholm.
Riks Tel. 30243. Allm. Tel. 743.

Försäljer:
Handarbeten
jämte alla handarbetsmaterialier.
Nationaldräkter
Träslöjdsarbeten,
skurna, målade o. trävita.

KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMUTSTYRSLAR
17 HAMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

Köp i tide!

20 el. krigsmärken	kr. 1,-
50 " "	" 3,-
150 " "	" 20,-
100 tyska belonim.	" 20,-

(Best. m. stiga enom 0. f. kost. gratis. Alla m. köpas.)
500 alla olika 4.00, 1000-10, 2000-30 kr.
Frimarksbörsen
KÖPENHAMN PLOSTERSTÅDE 9

En ny bok
av
INGA NALBANDIAN
Bakom
Förlåten
Scener ur det armeniska sorgspelet
Pris kr. 3:-.

Pressens omdöme om "In i natten."

Men detta personliga, som så helt trycker sin prägel på boken, ger icke upphov till obehärskad vecklagan och jämnar. »In i natten» är i fulländad grad konstnärligt utformad.

Hobby
Metallputspulver.
får ej saknas i köket.
Alla måste pröva Hobby!
Fås överallt i burkar å 30 öre.

Annonsera i IDUN

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastik-Ortopedi-Kirurgiska Privatkliniken.
R. T. 7025. Stureg. 62, Stockholm n. S. T. 6301.
För behandling af stödj- och hörselorganens skador, sjukdomar, defekter och funktionsrubbingar.

Dr A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar i sept.
Pros. Major J. G. Thulin, LUND.

Vid
GÖTEBORGS
Gymnastiska Institut
Grundat 1911.
börjar ny kurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
i medio av januari
I olikhet mot föregående år kommer kursens andra termin, som eljest brukat följa under hösten, att taga sin början omedelbart efter vårterminens slut, varigenom kursen i sin helhet kan göras fullständigare och avslutas under medio av juli månad.
Begränsat antal kursdeltagare, gedigen och fullständig utbildning. Framstående lärarekräfter. Begär illustrerat prospekt.

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik
Stockholm. Begär prospekt!
Holländaregatan 3.

Pormaskar
och svarta punkter försvinna fullständigt om man använder Eau Déterive. Pris kr. 11:50 + porto. Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan, Stockholm.

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst genom bruk af lifmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpligaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Lifmoderspegel 10 kr. Äfven andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllvångsgatan 53 b, Malmö.

Ungdomlig charme
mjuk och smidig ansiktshud, röda händer vita efter användandet av
Majorskan Edmans
Crème Ideal
Pris per burk 3:50.
Parti: Parfumeri Barlach,
Stockholm C.

FLÅTOR förfärdigas af Edert afkamade hår, för endast 6 kr. pr st. Förstklassigt arbete garanteras
A. Johansson, Bonäs, Mora.

Nya verk av framstående författarinnor:

- Selma Lagerlöf:**
Kavaljersnoveller med teckningar av Einar Ner-man. 12 kr., inb. 16 kr.
Bannlyst. Roman. 10 kr., inb. 13.
- Ellen Key:**
Allsegraren. Kvinnorna under kriget. Kr. 7,50.
- Elin Wägner:**
Åsa-Hanna. Roman. 11 kr.
- Mathilda Malling:**
Marieholm och Munkeboda. Roman. Kr. 7,50.
- Fanny Alving:**
Josefsons på Drottninggatan. Detektivroman. Kr. 4,75.
- Anna Wahlenberg:**
Den stora kärleken. Roman. Kr. 9.
- Agnes von Krusenstjerna:**
Helenas första kärlek. Roman. Kr. 5,75.
- Albert Bonniers förlag.**

Sita Birgittaskolan

RBGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM
Allm. Tel. 5190. Riks tel. 141 08
Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.
Undervisning i: Klädsöm, Fransk lannesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetsöm, Knyppling, Monteringar o. Gobelinväfnad. Filet ancien m. m. Föreläsningar: Comtesse G., Fru Alma Welander-Philip, Fru Ellen Nordenstreng.
EMMY KYLANDER.

Strengnäs Husmodersskola.
Ny kurs 24 januari-24 maj. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt genom Fru M. Braune, Strängnäs.

Nobynäs Hushållsskola
Vårtermin fr. d. 15 jan. - 15 Maj 1919.
Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård**, härligt läge på Småländska höglandet, 7 minuters gångväg från **Stjärneborgs** hållplats linjen Stockholm-Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd meddelas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem.
Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothén, Nobynäs, Frinnaryd Rikstelefon.

Practical English

Grevinden Raben-Levetzau, Äalholm Slot, Nysted, Danmark, recommends highclass Home School, under the direction of an English genlewoman - for young ladies over 15. Excellent training by fully qualified teachers in English Social life, language and literature; in all branches of Household, Management, Needlework, Weaving & c.

Fees - 300: - Kr. per month.
Next term begins Jan. 15th.
Early application to
Principal, Højen, Sækkjøbing.

Mot grått hår och mjäll.
Härmed meddelas att det utmärkte och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår som förhindrar hår-
affall och fullständigt bort-tager mjäll och som i öfver 40 års tid förte i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmörsgatan 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken, Rikstel. Norrviken 14, Pris 6:30 kr. fraktfritt.

För den nyfödde
Komplett utstyrsel, stora präktiga plagg välsydt af allra bästa tyger. Pr kartong Extra elegant 12,50. Filtar 10 kr. Bärmantlar 6 kr. Fru Caspersson, Järntorgsgatan 3, Orebro. Lämpligaste present ufan korf!

"Fredrik Persson har Selma Lagerlöfs

berättarkonst men ingen-
ting från henne lånat.
Hans nya bok

BJÖRNHYTTAN

Skildring ur de gamla värmlandsfinnarnas liv

lämnar ett djupt och mäktigt intryck."

Skriftställaren Pehr Johnsson i Blå Bandet.

6:50.
C. W. K. Gleerups förlag.

Vildmarksmusik.

En bok om djur och blommor. Av Gene Stratton-Porter. 33 plånscher. 2:a uppl. Hft 4 kr., klotb. 6 kr. I bokh. LINDBLADS FÖRLAG, Uppsala.

Levnadstolkningar

utarbetas af erkänt skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år; födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i främärken. Åberopa denna tidning.
Astrolog Wilh. Lejdner.
Strömgatan 10, Kalmar.

PARFYM.

Viol-Liljekonvalj
i pulverform. Ersätter fullständigt flytande parfym. Obegränsad hållbarhet. Uppfriskande, stark parfymdoft. Fr paket 1 kr. endast mot insänd likvid fraktfritt.

A.B. HÄLSANS KEM. LABORATORIUM,
Mästernammsgatan 71, 2 tr., Sthlm.

Birgitta-Skolan

Beridarebangatan 17.
Undervisning i klädsöm, lannesöm, barnkläder, konstbroderi, knyppling etc. Praktisk och teoretisk kurs i väfning. Betyg efter genomgången fullständig kurs.
Anmälan emottages skriftligen eller i skolans lokaler.
Prospekt på begäran.
Riks 108 63. Allm. 41 48.

Elisabeth M. Glantzberg.

CYRANO

QUAI D'OUCHY. LAUSANNE.
Institution de tout premier ordre pour jeunes filles. Directrice: Mademoiselle L. Barrière.

Generande hårväxt
i ansiktet och på kroppen aflägnas fort och smärtfritt med roten genom bruket af **SERRAIL**. De härbildande papillerna dö och håret försvinner därigenom för alltid. Oskadligt äfven för den ömtåligaste hud. Bättre än Elektrolyt, som ofta skadar nerverna. Pris med bruksanvis. Kr. 3:—.
Parfumeri Ravissans.
Drottninggat. 26, Malmö 6.

Institutet för Kvinnliga

Läkareassistenter,

Nytorngatan 23 A, Stockholm,
börjar nya kurser den 15 januari 1919, nämligen:
dels fyramånaders grundlig utbildningskurs för läkareassistenter (afgift 400 kr.);
dels ett-årig utbildningskurs för sjukgymnaster (afgift 700 kronor);
dels ett-årig, fullständig teoretisk och praktisk utbildningskurs i sjukvård (afgift 1,000 kronor);
dels kompletteringskurser för gymnastikdirektörer, sjuksköterskor och sjukgymnaster i assistentkursen.
Begär prospekt!

Lyekade bakverk

Åstadkommas lättast med

Nornans Jästpulver

Pälsvaror,

bäst och billigast från lagret
Drottninggatan 37, 1 tr.
JONSSON, HALLSJÖ & Co,
från Malung.

AKTIEBOLAGET
SKÅNSKA
HANDELSBANKEN
STOCKHOLMSKONTOR ARSENALSG. 9
FILIALER: 300ERHALMSTORG 8 STUREGATAN 32
EGNA FONDER:
35,000,000

Idun utgifves denna vecka i A, B och C.

Handarbetade
Damunderkläder
MILITÄREKIPERINGS A.-B.
NORMALMSTORG

KUNGL. HOFLEVERANTÖR